

"Dajte jim vi jesti!"

X. EVHARISTIČNI KONGRES
od 2. do 5. septembra 2004
Corrientes - Argentina

Duhovno življenje

Od zgoraj in od leve: - 1. in 2. Slomškova rojstna hiša od ene in druge strani. - 3. Vinska trta pred Slomškovo rojstno hišo. - 4. Stane Snoj: Škof A.M. Slomšek, cerkev Marije Pomagaj v Slovenski hiši. - 5. Plošča na bočni steni Slomškove rojstne hiše na Slomu: "V tem domu so se rodili Anton Martin Slomšek, knez in škof lavantinski, 26. nov. 1800 - umrli v Mariboru 24. sept. 1862" - 6. Križ ob Slomškovi rojstni hiši, postavljen v spomin na njegovo beatifikacijo l. 1999. - 7. Farna cerkev v Ponikvi, ki je bila Slomšku "draga vas domača". 8.,9. Pogled, kakršnega je imel Slomšek izpred rojstne hiše. 10. Na travnatem grebenčku nad Slomom je podružnična cerkev sv. Ožbalta, Slomškov otroški in pastirski spomin. Foto: Stane Snoj

Geslo:

„DAJTE JIM VI JESTI!“

Tema: Evharistija: sprava in solidarnost

Argentinski škofje in pod njihovim vodstvom vsa katoliška Cerkev v Argentini, prosimo Boga po priprošnji Marije iz Itatí, naj postane ta kongres izredno važen dogodek milosti in začetek duhovne preнове ne samo katoličanov, ampak vseh državljanov na splošno.

Evharistija mora ostati ali znova postati središče verskega življenja v škofijah, župnijah in vseh drugih oblikah cerkvenih občestev. Škofje nas prosijo: „Naredimo največ, kar zmoremo, da bo s pomočjo Jezusa v Evharistiji, mogli pobujati med nami: **Občestvenost, spravo in solidarnost.** To hočeta izražati tudi geslo in sporočilo Kongresa. Geslo je Jezusovo naročilo apostolom — in nam: „**Dajte jim vi jesti!**“. Glavna tema, vsebina ali sporočilo kongresa pa je: **Evharistija: vir sprave in solidarnosti med nami.**

EVHARISTIJA IN SPRAVA

Evharistija in sprava z našim Očetom — Bogom

Jezus je hotel ponazoriti Evharistijo ob raznih priložnostih, ko je bil skupaj z apostoli pri mizi. Posebej pri zadnji večerji in pri obedih po vstajenju, na primer, ob srečanju z učencema na poti v Emavs in na njunem domu (Lk 24, 30-31).

Pa tudi drugi so bili deležni podobne pozornosti. Posebej je prav, da se poudarja Jezusovo iskanje, da je lahko jedel in bil pri mizi z grešniki (Mt 9,10-13; Mk 2,15-17; Lk 5,29-32; 15,1-2; 19,7). Jezusovi sodobniki so gledali na srečanja pri isti mizi kot na pobratenje. Niso odobraval, da bi učitelj kot je bil Jezus, jedel skupaj z grešniki. Tudi zaradi tega je prišlo do nesporazumov (Apd 11,3; Gal 2,12).

Jezus očitno pokaže, da hoče

povabiti k svojemu omizju tudi grešnike. Ganljivo je to pokazal v priliki o izgubljenem sinu (Lk 15,11-32). Ta se je vrnil k svojemu očetu, se spreobrnil, začel novo življenje, postal nov človek. Srečanje sina z očetom je le podoba našega srečanja z Očetom, naše sprave z Bogom: „Če je torej kdo v Kristusu, je nova stvaritev. Staro je minilo. Glejte, nastalo je novo. Vse je od Boga, ki nas je po Kristusu spravil s seboj, nam pa naložil službo sprave, namreč to, da je bil Bog tisti, ki je v Kristusu spravil svet s seboj, s tem da ljudem ni zaračunal njihovih prestopkov, nam pa je zaupal besedo sprave“ (2Kor 5,17-19). Če je greh oddaljitev in zapustitev Boga, je sprava ponovno srečanje in zблиžanje z Bogom.

Evharistija in sprava med brati

Srečanje z Očetom je podlaga za spravo med brati. Sinovska sprava omogoča, pobuja in zahteva bratsko spravo. Jezus uči „višjo stopnjo pravičnosti“, ki terja spravo z brati in med brati (Mt 5,24), delo za mir (Mt 5, 9), ljubezen do sovražnikov (Mt 5,43) in odpuščanje tistim, ki nas žalijo (Mt 6,14). Ti Jezusovi nauki so vedno aktualni med vsemi krščeni, ker smo vsi ranjeni zaradi izvirnega greha.

Evharistija je **kruh sprave**, ki obnavlja občestvo ljubezni, poustvarja bratske vezi in pobuja voljo do sprave, da moremo graditi prijateljstvo, složnost, edinost in mir.

Od prvih krščanskih časov dalje je bila Evharistija vedno znamenje edinosti med kristjani, kot je Jezus prosil pri zadnji večerji. Kot smo zbrani pri bogoslužju pod isto streho v cerkvi, tako naj bi bilo tudi v življenju, zunaj bogoslužnega prostora.

Jezusovo naročilo „Dajte jim vi

jesti!“ dobi tako nov pomen, novo vsebino. Ne gre samo za medsebojno materialno pomoč. Cerkev (mi) mora nasititi ljudi, ki so lačni ljubezni in edinosti, tako, da nas vse zbere kot brate okoli mize sprave.

EVHARISTIJA IN SOLIDARNOST

Evharistija in solidarnost

Udeležba vernikov pri oltarni daritvi in pri prejemu Evharistije je podoba edinosti Kristusovega telesa-Cerkve in edinosti, katero bomo v polnosti uživali na večni gostiji.

Prvi kristjani so bili „stanovitni v nauku apostolov in v občestvu, v lomljenju kruha in v molitvah“ (Apd 2,42): 1 - brali so Božjo besedo; 2 - poslušali razlago prvih pastirjev-apostolov; 3 - dvigali so svoje molitve k Bogu; in 4 - delili so materialne dobrine s tistimi, ki so bili potrebni pomoči. Te štiri krščanske značilnosti bi morale odlikovati vsako krščansko občestvo.

Evharistija in solidarnost s trepečimi

Velikodušna pripravljenost za služenje drugim-potrebni, ki se kaže v krščanskih skupnostih ima svoj izvor v Božji ljubezni, ki se nam je razodela v in po Kristusu in ki jo On daje vsem, ki se hranijo z njegovim Telesom in Krvjo. Samo tisto človeško srce, ki se je prerodilo v Kristusu, more ljubiti tako kakor On ljubi (Jn 13, 34; 15,12). Nihče ne

more uresničiti v sebi te spremembe srca brez Božje milosti. Zato Cerkev prosi v Evharistični molitvi ali mašnem kanonu (*Pri mašah za različne potrebe*): „*Odprti nam oči za vsako človeško stisko, naj najdemo pravo besedo za vse, ko se bodo čutili osamljene in izgubljene. Daj nam pogum, da bomo z dejanji pomagali vsem ubogim in zatiranim...*“

Jesusova zapoved „*dajte jim vi jesti*“, nas spominja na zahtevo, ki nam jo Evharistija stavi kristjanom. Obhajanje Evharistije bi moralo biti okvir, v katerem bi se navduševali in prakticirali pomoč revežem. Sv. Janez Zlatousti je svojim vernikom govoril: „*Če bi vsak dal en kos kruha revežem, bi vsak vsaj nekaj dobil. Če bi vsak dal vsaj nekaj denarja, ne bi bilo več revežev in nam ne bi bilo treba poslušati očitkov, da skrbimo samo vsak zase.*“

Če pravimo, da Evharistija pomeni in ustvarja edinost, je to res posebej tedaj, kadar se tisti, ki prejema obhajilo, čuti eno s potrebnimi. Kajti kakor se Kristus v Evharistiji izniči, skrije pod preprosto podobo posvečenega kruha, tako se On istoveti z najbolj potrebnimi: „*Kar koli ste storili enemu od teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili*“ (Mt 25,40).

KAJ POMENI KONGRESNI SIMBOL (*logo*)?

Vsak znak-logo grafično izraža vsebino nekega dogodka, kot je X. Evharistični kongres v Argentini. Evharistični logo je sestavljen iz naslednjih elementov:

HOSTIJA: je kot ozadje in podlaga vse grafične sestave logosa, ki daje okvir vsej kompoziciji. Hostija je znana in nam domača podoba Jezusove navzočnosti v Evharistiji. Jezus v Evharistiji, pod podobo hostije, je začetnik naše vere in nam vzbuja vest o dolžnostih, ki jih imamo tudi v civilni družbi, državi kot kristjani. Evharistija je počelo in vir edinosti, sprave in solidarnosti, kot je bilo razloženo v gornjih odstavkih.

OBRIS KELIHA: na oči imamo občutek, kot da je kelih podaljšek križa — simbol Kristusovega nesebičnega darovanja in stalne prisotnosti med nami. „*Prav tako je po večerji vzel tudi kelih in rekel: 'Ta kelih je nova zaveza v moji krvi, ki se preliva za vas'*“ (Lk 22, 20).

ROKA IN KRUH: nakazana roka in kruh sestavljata kot en sam element, enoto. Ko se prepletata, izražata v podobi - geslo kongresa. Oba skupaj in vsak zase imata bogato vsebinsko sporočilo.

Roka, komaj nakazana, izraža Jezusovo zapoved, ki je geslo kongresa: Dajte jim vi jesti! Sporočilo roke je dvojno: ponujena roka v znamenje sprave - in roka — ki daje kruh: to bo vsebina kongresa: **Evharistija: vir sprave in solidarnosti!**

JURE RODE

ČLOVEK ZA VSE ČASE

ZORKO SIMČIČ

Pri Slomškovih proslavah smo zadnja leta v Sloveniji — pred leti pa kdaj tudi v zamejstvu in zdomstvu — dostikrat lahko slišali, da je Slomšek „človek, ki je v najbolj heroični stopnji v sebi izkristaliziral podobo Kristusa“.

Ko se ob razmišljanju o njem vedno jasneje prikazuje veličina njegove osebnosti, se zamislimo. Bog, ki naj bi nagnil srca in glave tistih, ki o razglasitvi za blaženega ali svetnika odločajo, se ne ozira na številčnost njegovega naroda, ampak na svetništvo kandidata in na moč duš, ki so prepričane o svetništvu rojaka. In kdove, ali se ozira predvsem na stanovitnost „milega nasilja“ (kakor pravi neki goriški duhovnik), ko verniki Boga prosijo, da bi izkazal milost.

Slomšek je res svetniški človek. Dovolj, da mu večkrat prisluhne, pa se otipljivo pokaže. In tudi mučenec je. Navajeni na zgodovinske prikaze, ki dostikrat slonijo na pretresljivih zunanjih dogodkih, imamo za mučenca tistega, ki je v hipu in navadno s prelitjem krvi dal življenje za Boga. Vendar, kdo ne čuti, da so še druga pota k mučeništvu? Mirno lahko rečemo: Slomšek je vse svoje življenje umiral za svojega Boga in za svoj narod. Ko nekje skoraj mimogrede pravi, da „*dolga leta življenja niso člove-*

kova prava sreča, še manj pa mašniku let veliko število v zveličanje“, govori iz njega utrujenost, pa tudi prepričanje, da je treba goreti in izgoreti za druge.

Pred leti je angleški dramatik Robert Bolt napisal dramo o Tomažu Moru (Thomas More), angleškem mučencu in svetniku, in ji dal naslov „A man for all seasons“ — Človek za vse čase. Človek, ki je v vseh dobah aktualen, od katerega se lahko v vseh časih in kjerkoli učimo živeti. Svetnik je resda bolj znan v eni dobi in v drugi manj, ponekod bolj kot drugod, a v resnici je aktualen vedno in povsod. To pravilo velja sicer za vse velike duhove, za vse umetnike „klasike“, a za svetnike še posebej.

Kaj bi nam danes in tukaj, pa drugim Slovincem, kjerkoli že živijo, lahko povedal Slomšek, ta naš „človek za vse čase“?

Ko ga bomo prebirali, se nam sicer ne bo zdelo, da odkrivamo Ameriko, čutili pa bomo, da se nam spet prikazujejo stari, kdaj že skoraj pozabljeni kontinenti. Marni Slomšek je celo za slovenskega kristjana dostikrat še vedno „veliki neznanec“?

SLOMŠEK — VIDEČ. Prerok. Pa najsi gleda prihodnost slovenstva ali pa cilje, proti katerim drvi Evropa. Videč tudi, kar se življenja Cerkve tiče. Pomislimo samo, koliko se danes govori o ekumenizmu, o zedinjenju z vzhodno Cerkvijo. Že pred sto petdesetimi leti je Slomšek gledal v to smer. Papež Janez Pavel II. je pred leti razglasil sveta brata Cirila in Metoda za sozavetnika Evrope (poleg svetega Benedikta). Kje bi si Slomšek pred sto petdesetimi leti mislil, da bo to sploh mogoče, ko je ustanavljal Bratovščino sv. Cirila in Metoda, pa tudi kasneje, ko je ta imela že lepo število članov, in to tudi med Slovaki, celo med Nemci in Madžari! Pri delu za cerkveno edinost je bil Slomšek pač predhodnik Leona XIII., Pija XI. in Janeza Pavla II.

Naše dolžnosti do Slomška

Kaj vse nam ima Slomšek povedati. Vendar bolj kot brati o njem, bi morali brati **njega** samega. In ali ni prav danes tu na Slomu kraj in čas, da vprašamo: v zadnjih letih je res izšlo kar nekaj knjig o Slomšku, tudi bogatih izborov iz njegovih del, vendar ali ni že čas, da bi se državna oblast s sodelovanjem cerkvene naposled odločila za kritično izdajo njegovih ne le izbranih, ampak zbranih del? Gre vendar za vrzel v zgodovini naše narodne kulture. Saj je celo zgodovinarjem zakrito še marsikaj iz Slomškovega delovanja. Koliko je še gradiva, koliko že samo še neprevedenih in nekomentiranih latinskih in nemških pisem, poslanih prijateljem ali tujim dostojanstvenikom. Skratka: da bo naposled Slomšku dano mesto, ki mu v zgodovini slovenske kulture pripada. ●

MARIJINO ROJSTVO

Mali šmaren

8. september

Praznik zemeljskega rojstva obhaja Cerkev samo pri treh osebah: pri Jezusu, Mariji in Janezu Krstniku, ker je bilo rojstvo teh treh oseb res sveto“, piše Anton Strle v Letu svetnikov in to obrazloži: „Jezusovo rojstvo je bilo sveto zaradi združenja božje narave s človeško naravo v eni osebi, obenem zaradi deviškega spočetja v moči Svetega Duha; Marijino zaradi njenega brezmadežnega spočetja, to se pravi zaradi tega, ker je bila kot mati prihodnjega Odrešenika že v prvem trenutku svojega bivanja obdarjena s posvečujočo milostjo in torej obvarovana izvirnega greha; Krstnikovo zaradi tega, ker je bil izvirnega greha očiščen še pred rojstvom.“

Praznik Marijinega rojstva so začeli obhajati v Jeruzalemu, kamor je apokrifni (t.i. od Cerkve nepriznani) „Jakobov protoevangelij“ ali „prvotni evangelij“ postavil spomine na Marijino otroštvo. Ta spis, katerega najstarejše prvine segajo v začetek 2. stoletja, pravi, da je bila hiša Marijinih staršev Joahima in Ane v jeruzalemski mestni četrti, kjer se pri Ovčjih vratih nahaja vodnjak z imenom 'Probatika' in je prav blizu kopeli Bethesda, kjer je, kot vemo iz Janezovega evangelija, Jezus ozdravil moža, ki je bil bolan osemindeset let. Prvi kristjani so oboje, Probatiko in Bethesda, istovečili. V bližini zdaj stoji cerkev sv. Ane, ki ji pravijo tudi cerkev Marijinega rojstva. Prva cerkev je bila sezidana med letoma 422 in 438, sedanja je iz križarskih časov, grajena v romanskem slogu. V tej cerkvi je bila procesija na praznik Marijinega rojstva, ki so ga v Jeruzale-

VENČESLAV,

češki knez in mučenec — ok. 904 - 929

28. september

Praga, glavno mesto Češke, spada med najlepša mesta na svetu. Za njenega ustanovitelja velja knez sv. Vaclav Pšemisl, po naše Venčeslav, ker je ta kraj izbral za sedež svoje kneževine. Svoj dvor je imel na Višegradu na desnem bregu reke Vltave. V srcu mesta, na Hradčanih, pa je dal graditi romansko stolnico sv. Vida. Še preden je bila posvečena, je v njej našel zadnje počivališče. V sedanji stolnici sv. Vida, največji gotski stavbi v 'zlati' Pragi, je ena najlepših kapel posvečena temu svetniku, zavetniku Češke. Po njem nosi ime tudi najlepši praški trg - Vaclavskega namesti.

Ta veliki češki narodni svetnik se je rodil okoli leta 904. Njegov oče knez Vratislav je umrl, ko je bilo prvorojencu komaj dvanajst let. Mladoletnega kneza je

Spomenik sv. Venčeslava na praškem trgu — Vaclavskega namesti.

Stolnica sv. Vida v Pragi

vzgjajala njegova pobožna babica sv. Ljudmila. Dala ga je v šolo učencem sv. Metoda. Kot knez je bil enako naklonjen duhovnikom, ki so govorili staroslovenski, kakor tudi latinski jezik. V svoji kneževini je zbral izobražene duhovnike raznih narodov in šol in z njihovo pomočjo je češki narod dvignil na takšno višino, da je po omiki prekašal močnejše zahodne narode.

Sveti Venčeslav je bil moder in miroljuben vladar. Odlikoval se je po dobroti in pobožnosti, kar ni bilo po volji nekaterim velikašem poganskega mišljenja, ki niso mogli neovirano zatirati in izkoriščati podložnikov. Le-ti so naščuvali knezovega mlajšega brata Boleslava, da mu Venčeslav streže po življenju. V Boleslavu, ki je bil neukročene narave, prava podoba svoje matere Drahomire, ki je leta 921 dala umoriti svojo svetniško taščo Ljudmilo, se je zbudil pohlep po knežjem prestolu. Izkoristil je Venčeslavovo pobožnost, da ga je zvil v zasedo. Povabil ga je, naj za god sv. Kozma in Damijana pride v utrjeno gradišče Stara Boleslav, kjer je bila tema svetnikoma posvečena cerkev. Knez Venčeslav je bil tam dopoldne pri maši, popoldne pa pri viteških igrah in gostiji. Zvečer se je Boleslav s peščico podlih zarotnikov dogovoril, da bodo naslednje jutro Venčeslava ubili,

mu od vsega začetka obhajali na današnji dan.

Ta datum je sprejela tudi zahodna Cerkev. Praznik Marijinega rojstva je prešel v rimsko bogoslužje v drugi polovici 7. stoletja. Pod papežem Sergijem so med letoma 687 in 701 začeli ta praznik obhajati s slovesno procesijo kot tri druge Marijine praznike: očiščevanje ali svečnico (2. februarja), oznanjenje (25. marca) in vnebovzetje (15. avgusta). V Ne-

mčiji je današnji praznik uvedel že pred letom 735 sv. Bonifacij in sinoda v Salzburgu je določila, naj se praznik Marijinega rojstva obhaja slovesno. To je veljalo tudi za Slovence, ki so bili v območju salzburške škofije. Že iz tistih časov sta slovenski imeni 'veliki' in 'mali šmaren' za praznika Marijinega vnebovzjetja in Marijinega rojstva. Med tema dvema praznikoma še danes naše verno ljudstvo rado hodi na božja pota v Marijina

svetišča. Drugo ljudsko ime za to praznika je 'velika' in 'mala maša', zato tednom med njima pravimo tudi 'medmašni čas'.

Praznik Marijinega rojstva je praznik veselja: na svet prihaja tista, ki naj postane Odrašenikova in naša mati. Marijino rojstvo je prvo vidno dejanje drame odrešenja. Vsebinsko tega praznika povzema odpek Zaharijevemu hvalospевu v bogoslužni molitvi hvalnic: „Tvoje rojst-

ko bo šel molit v cerkev.

Naslednje jutro je Boleslav čakal brata pri cerkvenih vratih. Venčeslav ga je prijazno pozdravil, on pa ga je udaril z mečem po glavi in ga ranil. Ranjeni Venčeslav je brata razorožil, da bi preprečil greh bratomora, in zbežal v cerkev. Tam so ga zarotniki pobili. To se je zgodilo v ranem jutru 28. septembra 929. Boleslav je s svojimi vojaki hitel proti Pragi, da se polasti oblasti. Vse Venčeslavove prijatelje je dal vreči v ječo. Ko je mati Drahomira izvedela za bratomor, jo je obšla težka misel: „To mi je Bog poslal kot kazen za umor tašče Ljudmile!“ Hitela je v Staro Boleslav in se zjokala nad razsekanim truplom svojega prvorojenca.

Po smrti je sveti mučenec začel iz nebes deliti dobrote, kakor jih je v življenju ljubeznivo delil na zemlji. Morilci so se za svoj zločin skesali, Boleslav je očitno obžaloval bratomor in dal mučenčevo truplo prepeljati v stolno cerkev sv. Vida v Pragi. Življenje sv. Venčeslava je živ dokaz, da svetniki niso cmeravi samotarji in čudaki, temveč ljudje iz sredine življenjskega boja. Tudi Slovenci častimo spomin tega odličnega kneza. Pri nas mu je posvečena cerkev pri Sv. Venčeslavu nad Slovensko Bistrico. Na mogočnem kipu sv. Venčeslava na Vaclavovem trgu v Pragi so vklesane besede, ki jih je češki narod ponavljal v vseh hudih časih: „Sveti Venčeslav, ne daj propasti nam in ne bodočim!

Ime Venčeslav pri nas ni tako pogosto kot razne skrajšane oblike: Vencelj, Vencek, Venček, Venko, Venčeslav, Slavko.

SILVESTER ČUK

vo, božja mati in Devica, je razveselilo vesoljni svet; kajti iz tebe je izšlo sonce pravice, Kristus, naš Bog, ki je odpravil prekletstvo in dal blagoslov, uničil smrt in nam podaril večno življenje.“

Danes obhajajo svoj godovni praznik številne žene in dekleta, ki so bile pri krstu postavljene pod Marijino varstvo.

SILVESTER ČUK

Nameni Apostolata molitve

ZA SEPTEMBER

SPLOŠNI:

Da bi starejšim ljudem v celoti priznavali njihov dragoceni prispevek k duhovni in človeški rasti družbe.

Staranje prebivalstva bo gotovo ena od pomembnih značilnosti 21. stoletja. Po celem svetu smo priče globalnih sprememb v strukturi prebivalstva, ki zahtevajo nov pristop k družbenemu načrtovanju. Ne gre pa samo za ekonomski vidik tega procesa, ampak tudi za pristop k celotnemu življenjskemu ciklusu in za odnos med generacijami. Mirno lahko trdimo, da kvaliteto neke civilizacije določa način, kako varuje svoje najšibkejše člane. Kako naj torej zagotovimo obstoj starajoče se družbe in obenem nudimo starejšim ljudem socialno varnost in kvaliteto življenja?

Pri iskanju odgovora na to vprašanje nas ne smejo voditi samo ekonomski kriteriji, ampak tudi trdno postavljena moralna načela. Na prvem mestu moramo s starejšimi ljudmi ravnati tako, da priznamo njihovo osebno dostojanstvo, ki se ne zmanjšuje z leti ali s slabšanjem telesnih ali umskih sposobnosti. To bo mogoče samo v kulturi, ki bo sposobna prerasti družbena merila, ki presojujejo človekovo vrednost na osnovi mladosti, učinkovitosti, telesne moči in zdravja. Izkušnja je pokazala, da tako gledanje hitro potisne starejše ljudi na rob družbe in jih obsodi na samoto, ki je družbena smrt.

Problem starajoče družbe bo gotovo lažje rešljiv, če bodo starejši ljudje ostali del družbe, če se bo v njej našel prostor za njihove izkušnje, znanje in modrost. Starejše ne bi smeli imeti za breme družbe, ampak za vir bogastva, za doprinos v skupno dobro. Takšno gledanje zahteva vzgojo, ki

bo morala potekati vse življenje in bo osredotočena ne na delati, ampak predvsem na biti in tako upoštevala celotno človekovo osebnost, ki je od rojstva pa do smrti Božji dar, njegova podoba.

(Iz pisma Janeza Pavla II., naslovljenega predsedniku drugega svetovnega kongresa o staranju.)

MISLJONSKI:

Da bi se razvilo pravo bratsko sodelovanje med vsemi, ki delajo za rast in razvoj cerkvenih občestev v Afriki.

Za evangelizacijo so potrebni apostoli. Kako naj namreč ljudstva verujejo v Gospoda, če niso zanj slišala. In kako naj slišijo, če ni oznanjevalcev. Oznanjevalce pa pošilja Gospod.

Krajevni škof je tisti, ki je odgovoren za rast in razvoj občestva, nad katerim je postavljen v vlogi Jezusovih apostolov. On zbira vernike, jih utrjuje v veri, skrbi za duhovnike in katehiste, za dialog z verniki drugih ver in z neverniki. Zato krajevni škof vzpostavlja potrebne dejavnosti, us-

tanavlja različne vzgojne ustanove, načrtuje in skrbi za edinost, spodbuja talente in spoštuje karizme, ki so dane občestvu za njegovo rast.

V novejšem času škofje spodbujajo tako imenovana „mala občestva“. Ta zbirajo zveste in velikodušne kristjane, ki razmišljajo o potrebah svojega okolja, ki ga dobro poznajo, in iščejo primernih poti za poglobljanje vere in za evangelizacijo tistih, ki so še zunaj občestva. Zbirajo se ob branju Božje besede, ki jo skupaj premišlujejo, molijo, se posvetujejo in skupaj načrtujejo apostolske dejavnosti. Tako premagujejo predsodke in se utrjujejo v tisti nadnaravni solidarnosti, ki je ne omejujejo narodne in druge čisto človeške meje.

p. Jože Kokalj

SLOVENSKI:

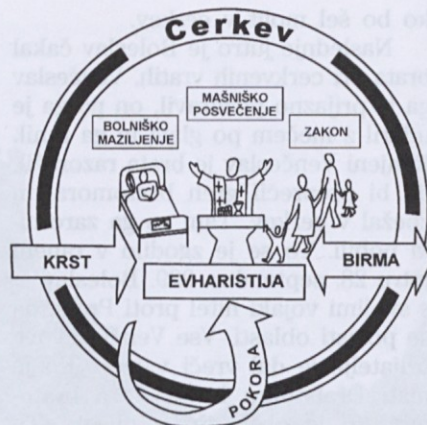
Da bi se zavedali milosti, ki jih prejemo po zakramentih,

in bi iz njih zajemali moč za krščansko življenje.

Živeti krščansko je lepo in osrečujoče, ni pa vedno lahko. Da se moremo ravnati po Božjih zapovedih, izpolnjevati Jezusove blagre, hoditi po strmi poti, premagovati slaba nagnjenja, nositi križ za Jezusom in podobno, potrebujemo notranjo moč. Kje jo zajemati?

Možnosti nam ne manjka. Treba jih je le izkoristiti. Najbolj pogosta je molitev, saj molimo - z Bogom pogovarjamo - se lahko vedno in povsod. Obiskujemo nedeljsko mašo, romamo, častimo Marijo in svetnike, izkazujemo dobrote revnim in stiskanim.

Pri tem pa ne smemo pozabiti na glavni vir moči za krščansko življenje, na zakramente. Po njih se nas Bog najbolj osebno dotakne. Pri krstu nas Oče sprejme v objem Božje družine, po birmi nas Sveti

Duh usposobi za pričevalce vere, pri obhajilu nas Jezus duhovno hrani, pri spovedi se očiščujemo notranje umazanije, pri poroki dobijo zakonci moč za urejeno družinsko življenje. Podobno je z ostalimi zakramenti.

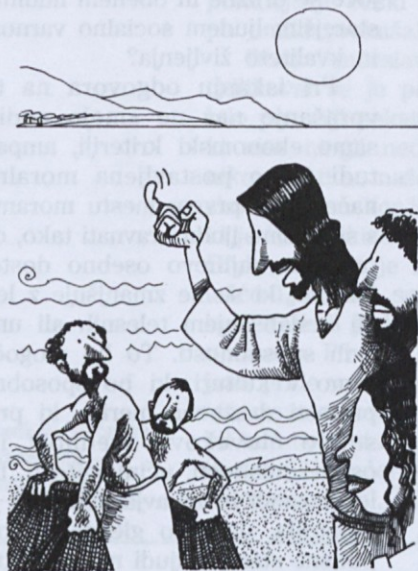
Molimo, da bi se tega zavedali in iz tega živeli.

HODI ZA MENOJ

JOŽE ROPITZ

Veliko ljudi ima danes težave z večno zvestobo ali večno vezanostjo. Obljube in zaobljube so postale kratkoročne. Hitro se nekaj naredi za večno, in zelo zelo hitro postane ta večnost zelo kratka — ker je pač, kakor se danes reče: neodvisnost postala skrajni princip življenja. Svoboda ima veliko vrednost, odločitve imajo kratko življenje.

Na drugi strani nam postaja zmeraj bolj jasno, da je zelo malo, kar lahko storimo iz lastnih moči. Močni in uspešni smo šele, če živimo v skupnosti. Samotna hoja ni dobra, ne v hribih, ne v strminah, ne ponoči. Ne bo dolgo in nas bo strah! Strah je slab spremljevalec v

našem življenju.

Skupnost in pomoč, varstvo od zunaj in od zgoraj so nam zagotovila, da naša hoja ne bo pot v negotovost, temveč bo našo življenjsko pot osvetljevala luč in svetloba.

In kaj šele, če nas Bog kliče v posebno hojo: Božja naklonjenost

do ljudi se kaže tudi v tem, da Bog kliče ljudi, ki govorijo v njegovem imenu in razlagajo njegovo voljo. To so preroki. Razlagajo Božjo voljo, ljudi usmerjajo k resnici in na pravo pot življenja, svetujejo in opominjajo. Gorje dobi, ki nima prerokov! Hodi za menoj! Ta klic je naravnan ne samo na preroka, velja za vsakega, ki je prejel Duha po krstu in birmi. Od takih kristjanov je živela in živi Cerkev.

Pojdi, hodi za menoj! Psalmistove besede so nam v pogum: „Ti si moj Gospod, delež moje dediščine in moja čaša, ti imaš v rokah mojo usodo. Slavim Gospoda, ki mi svetuje“ (Ps 16).

Nedelja

NOVICE IZ
KATOLIŠKEGA
SVETA

USLIŠANE IN NEUSLIŠANE MOLITVE

P. MIRKO PELICON

Večkrat so naše molitve neuslišane... in postane-
mo kar jezni z Bogom, ker imamo vtis, da nas
ne posluša! A ni to v nasprotju z nekaterimi
evangeljskimi odlomki, kot npr.: „*Za vse, kar molite
in prosite, verjemite, da ste že prejeli, in se vam bo
zgodilo?*“ Večkrat se sliši par: „*Toliko sva molila z
močno vero, pa je bilo vse zaman!*“ In Jezus govori
prav o veri, ki premika gore! Ali ni to neke vrste pro-
tislovje?

Ponovno odkrivanje Svetega pisma nam oblikuje
zavest, da, ko govorimo o veri, ne govorimo zgolj o
njenem psihološkem učinkovanju oz. da nas uslišana
prošnja potrjuje psihološko, ker se je uresničilo neko
dejanje. Ko govorimo o veri, govorimo predvsem o veri
v Jezusa Kristusa, ki bo vsako stvar naredil in odločil
v naše dobro. Verni so tisti, ki sledijo Jezusu vse do
uskladitve svojih želj z Odrašenikovimi. To pa res za-
hteva vero, kajti Božja pota niso zmeraj človeška. Mo-
litev je zmeraj uslišana po glasu duha, ne po naših
željah, torej - bi lahko rekli po svetopisemsko - po
glasu mesa. Duh moli v našem srcu in v nas prosi
duhovnih dobrin. Askeza je prav v tem, da odkrijemo
ta glas "vpijočega v puščavi", ker ga velikokrat prezi-
ramo in ne poslušamo. Duhovni glas oz. klic presega
naše zgolj človeške, psihološke želje, to pa ne pomeni,
da jih izključuje. Mirno lahko rečemo, da tisti, ki moli,
prejme tisto, kar želi, celo več, kaj boljšega. Molitev z
vero predpostavlja poistovetenje s tem, kar Sin Jezus
Kristus v Svetem Duhu, ki v nas kliče „Aba Oče“, prosi
Očeta.

Po svoje je molitev enostavna! Tako pravi Gregor
Niški. Je počitek, pravi počitek za dušo. Priti do takšne
enostavnosti molitve predpostavlja askezo in veliko
trdnosti. Evangelij nam priporoča pravo držo, da bi naša
molitev bila končno uslišana. Vztrajnost v molitvi in
prošnjah. Pomislimo npr. na prisposodobno o prijatelju, ki
ne neha trkati na vrata (Lk 11,5-8). Sv. Avguštin se
sprauja o pomenu teh odlomkov in takšnih prispo-
dob. Teško si predstavljamo, da Bog ne bi uslišal naše

prve prošnje. Zakaj je torej ponavljanje tako potrebno?
Avguštin iz lastne življenjske izkušnje pravi, da sam
lahko začutiš globlje, zakaj prosiš in kakšen namen ima
tvoja molitev, če si v prošnji vztrajen. V tem smislu
molitev utrjuje našo držo do Boga in nam omogoča, da
se bolje zavemo dejstva, da je vse odvisno od Njegove
previdnosti, ki po Svetem Duhu v nas samih kliče, da
bi ta glas slišali! V takšni vztrajni drži postajamo bolj
razpoložljivi za sprejem milosti duhovnih darov.

Samo molitev grešnika ni uslišana, pravi ozdravljeni
slepi (Jn 9,31). Po drugi strani se je prav grešni cest-
ninar vrnil opravičen iz templja (Lk 18,14). In še: ali
nismo vsi grešniki? Kaj pa potem pomeni, da Bog ne
uslišuje grešnikov? Pomeni, da Bog ne uslišuje prošenj
za grešne stvari, kot so: maščevanje, posvetne želje, ki
niso nikomur v duhovno korist, in sploh vse škodljive
stvari. Zato je neprečiščena grešnikova molitev obsod-
ba za grešnika samega. Z drugimi besedami: njegova
molitev se lahko spremeni v samomaščevanje. Gregor
Niški pravi: „*Če moliš Oče naš; da bi koga uničil,
moliš hudiča, ne pa Boga!*“ Zato je v molitvi dobro
vedeti, kaj je tisto dobro, za kar moliti.

Novi glas

VATIKAN — Na seji Kongregacije za zadeve svetnikov je bil 20. decembra 2003 v papeževi navzočnosti razglašen dekret o čudežu Božjega služabnika Karla Avstrijskega, zadnjega avstrijskega cesarja in ogrskega kralja (1887-1922), ki je vladal po smrti Franca Jožefa od leta 1916 do 1918, ko se je odpovedal kroni. Umrl je v izgnanstvu na Portugalskem. S

tem dekretom je odprta pot za njegovo razglasitev za blaženega. Slovesnosti na Kongregaciji so se udeležili nekateri njegovi sorodniki, med njimi njegov sin Oto Habsburški. (*Ave Maria*)

ITALIJA — Italijanski dnevnik *Corriere della Sera* je objavil izsledke raziskave, ki jo je med 2.000 Italijani

opravila revija *Il Mulino*. Ugotovili so, da se je 80% vprašanih izreklo za to, da smejo po javnih šolah viseti križi. Od vprašanih jih gre 25 % k maši enkrat na teden, 16 % jih ne hodi v cerkev. Med obiskovalci maši ob nedeljah jih je kar 30% z univerzitetno izobrazbo, torej znatno več kot neizobraženih (24%). (*Ave Maria*)

IN VENDAR...

MARKO KREMŽAR

Čas vojne in revolucije se odmika v zgodovino, v javnosti blede spomin na svinčena leta totalitarizma, za generacijo, ki dorašča, je komunistična Jugoslavija stvar davne preteklosti. Niso jo izkusili in večine potemtakem ne zanima.

Krvice preteklosti postajajo za novi rod manj pereče in celo manj resnične, kot izzivi prihodnosti. Novo stoletje, nova Evropa, novi svetovni konflikti, različni od nekdanjih, nove negotovosti pritegujejo nase pozornost mladih in tudi starejših, da se sredi dnevnega vrveža vedno redkeje ozirajo v zamegleno, grenko preteklost.

Nekdaj skrita grobišča, ki jih je nakopičila revolucija po vsej slovenski zemlji so prešteta, kmalu bodo oštevilčena, pot k breznu v Rogu pelje ob postajah križevega pota, ob njem je država postavila kapelico, v Teharjah končujejo spomenik... Mor-da bodo celo spremenili zakon o grobiščih in napisali, da so okostnjaki ostanki žrtev revolucije... Cerkvi so pričeli vračati del zaplenjenega premoženja, nekateri posamezniki so dobili odškodnine, drugi so pomrli in tako se včasih zdi, kakor da bi se strahotno obdobje, ki je rodilo našemu narodu morje trpljenja pa tudi nepregledno vrsto junakov in mučencev, v domovini počasi oddaljevalo iz slovenske zavesti. Resničen spomin na žrtve in krvice revolucije ostaja živ in boleč, kljub času in javnemu sprenevedanju, prikriti predvsem v globini posameznikov in družin.

Šredi površinske otopelosti se je pred nekaj meseci v Sloveniji zgodilo nekaj, kar je v hipu izbrisalo pol stoletno oddaljenost in postavilo tisto strahotno leto 1945 v sredo vsakdanjosti. Dne 29. aprila je Višje sodišče v Ljubljani, v središču demokratične države, zavrnilo pritožbo zoper staro obsodbo nekdanjega ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana. S tem, ko so novi sodniki v novi državi potrdili obsodbo nekdanjega komunističnega vojaškega

sodišča, ki je bila izrečena v času revolucionarnega obračunavanja, so postavili za mnoge skoraj pozabljeno dobo laži in nasilja ponovno med nas. Rožman je postal naenkrat spet živo prisoten.

Če bi sodišče priznalo krivičnost nekdanjih političnih procesov, bi jih tako spravilo iz aktualnosti v zgodovino. Tako pa jih je priklicalo v sedanost enaindvajsetega stoletja. Brutalna komunistična revolucija je kljub zgodovinskemu porazu ponovno spomnila na dolgoročnost svojih posledic.

Ta, težko razumljiva in neopravičljiva odločitev Višjega sodišča, kljub svoji pomembnosti, v javnosti ni zbudila kake posebne reakcije. Demokratične stranke so jo menda spregledale ali pa ni pronicnila v njih zavest. A huje se zdi, da ni slišati ob tem dogodku protesta katoliške Cerkve. Kakor, da se je stvar ne bi dotikala, kot da bi bila že tako vajena klevet, da ji teh ni več mar. Mar se njeno vodstvo ni skozi leta potegovalo za poravnavo krivic? Zakaj se ob v nebo vpijoči krivici, ki jo ponovno delajo enemu njenih najpogumnejših pastirjev, ne čuti prizadeto? Res, ni še prepozno, a odsotnost hitre in spontane, predvsem pa glasne reakcije na potrditev krivične sodbe, spominja na žalostno brezbriznost, ki smo jo lahko opazili pred leti tudi v odnosu do slovenskih mučencev. Ali bomo tudi v tem primeru čakali, da nas opozori papež na dolžnost do našega rajnega pastirja? Če je tako, se ne smemo čuditi, da npr. na kraju nekdanjega komunističnega koncentracijskega taborišča, ki je delovalo na cerkveni zemlji in cerkvenih prostorih Škofovih zavodov v Št. Vidu, do danes ni ne spominske plošče, ne spomenika.

Če ne bi bilo nekdanjega rhovnega državnega tožilca dr. Drobniča in nekaj pogumnih in doslednih kristjanov, kateri so ob ponovni krivici, ki se dogaja pokojnemu dr. Rožmanu, javno spregovorili, bi odločba sodišča ostala neopažena in bi na ta način lahko dokončno legla na dobro ime velikega slovenskega škofa.

STANE SNOU

In vendar, če gledamo na ta žalostni pojav v luči vere, lahko opazimo v njem tudi svetlo točko upanja.

Kot znano, je pokojni ljubljanski škof dr. Rožman, malo pred smrtjo zaupal svojemu tajniku skrivnost naslednje ponudbe in prošnje, ki jo je ob sprejemu škofovske dolžnosti položil v svojem srcu z naslednjimi besedami pred nebeškega Očeta: „Naj umrjem v zaničevanju ali pozabljenju, naj bo moj grob neznan, naj me zgodovina še tako črno in krivično slika in naj ostane tak spomin name v zgodovini ali pa naj ime čisto izgine, da se nikjer in nikdar ne omenja več - samo da bi kraljestvo Božje raslo, se utrjevalo v dušah, samo da bi čim več duš se zveličalo, samo da bi Božja čast rasla in se večala... Hvala Ti, sveti Gospod, da se poslužiš mene nevednega za svoje svete cilje. Hvalimo Gospoda za vse, prav za vse!“

Ob klevetah, ki so ga zadele in brezbriznosti, ki jo je po smrti deležen, smemo upati, da je nebeški Oče dar škofa Gregorija sprejel in da se bo prej ali slej pričelo v slovenskem narodu ponovno utrjevati božje kraljestvo, z njim pa oživljati čut za mnoge tako pozabljane vrednote.

Velikodušnost žrtve seveda ne opravičuje krivičnosti pa tudi ne opustitev. ●

POGREB

MICHEL QUOIST — PREVEDLA METKA MIZERIT

Za kristjana smrt ne obstoja. Na vsak način je bolj začetek kot konec.

V molitvah za rajne Cerkev moli: „Življenje se ni končalo, spremenilo se je.“ Obletnica smrti se imenuje rojstni dan. Sv. Terezija Deteča Jezusa je na smrtni postelji rekla: „Ne umiram, vstopam v življenje.“

Naši mrtvi živijo. Če so zveličani, jih bomo ponovno našli v Bogu. Kdor hoče z njimi večno živeti, se mora srečati s Kristusom, ga poslušati in se z Njim združiti.

Jaz sem vstajenje in življenje.

(Jn 11,25)

Resnično resnično vam povem:

Kdor se drži moje besede, nikoli ne bo videl smrti. (Jn 8,51)

Jaz sem živi kruh... Če kdo je ta kruh, bo živel vekomaj. (Jn 6,51)

Če oznanjate, da je Kristus vstal od mrtvih, kako morejo nekateri izmed vas govoriti, da ni vstajenja od mrtvih?... Če Kristus ni vstal, je tudi vaše oznanilo prazno in tudi vaša vera prazna...

Tedaj so izgubljeni tudi tisti, ki so zaspali v Kristusu. Če samo zaradi tostranskega življenja zaupamo v Kristusa, smo od vseh ljudi najbolj pomilovanja vredni. (1 Kor.15, 12. 13. 14.)

Množica je sledila krsti.

Najprej so šli bližnji sorodniki v črnini, ki so jokali.

Potem daljni, ki so bili žalostni, potem skupina, pol žalostna; nato četrta skupina;

med seboj so klepetali in se dolgočasili.

Ob odhodu s pokopališča so prvi jokali: „Vsega je konec.“

Drugi ihteli: „Pogum, moja mala, korajžo, je že konec.“

Tretji so govorili: „Ubožec, kaj pa hočemo, tako je, vse se konča.“

Zadnji so globoko zavzdihnili: „Ah, še dobro, da je konec.“

Pomislil sem: „Nasprotno, vse se začenja.“

Mrtvi je končal svojo zadnjo vajo, večna predstava se šele pričena.

Končal je svojo dobo kot vajenec, srečna večnost uresničenja se začenja.

Da, mrtvi se rojeva za življenje.

Življenje, ki je vredno, ki je večno življenje.

Kakor da bi mrtveci obstajali.

Ne, Gospod, mrtvih ni, so samo živi tukaj in živi tam.

Da smrt obstaja, vem, ampak traja le trenutek, sekundo, je le skok; skok iz provizoričnega v končno, iz časnega v večno.

Kakor otrok, ki umre in da prostor mladcu;

kakor buba, ki se dvigne v polet metulja;

kakor zrno, ki požene v klas.

Ah smrt, smešen tip, strašilo, ki ga ni.

Vzbujáš mi smeh, obenem me

jeziš.

Zakaj se te ljudje bojijo? Zakaj jih strašiš, ko v resnici ne obstajaš, razen za življenje.

Ah, kje so tisti, ki sem jih v življenju ljubil?

V božji zamaknjenosti, ljubijo v istem ritmu kakor sv. Trojica? Ali morda trpijo v noči, goreč v želji, da bi večno ljubili?

So obupani, obsojeni sami nase, ker so ljubili bolj sami sebe kot bližnjega?

Izgorevajo v sovraštvu, ker ne bodo mogli nikoli več ljubiti?

Gospod, tukaj ob meni so moji mrtvi.

Čutim, da živijo tukaj v senci.

Res je, ne morem se jih dotakniti s svojimi očmi,

ker so zapustili svoje telo, kakor se pusti ponošeno obleko.

Njihova duša mi, brez telesne maske,

ne da nobenega znamenja.

Gospod, v Tebi slišim njihov klic.
Vidim jih, ko me vabijo,
slutim njihove nasvete.
Da, sedaj so mi mnogo bliže.

Prej so se naša telesa dotikala, ne
pa naše duše.
Sedaj jih objamem, kadar najdem
Tebe;
sprejem jih v dušo, kadar sprej-
mem Tebe;
nosim jih s seboj, kadar nosim
Tebe;
ljubim jih, kadar ljubim Tebe.

Oh, moji mrtvi, večno živi, ki živi-
te v meni;
Pomagajte mi, da se bom v tem
kratkem življenju
naučil živeti.

Gospod, ljubim Te in Te hočem še
bolj ljubiti:
Ti si tisti, ki da ljubezni večnost in
jaz hočem večno ljubiti.

KRATKE NOVICE

IRAN — Po katastrofalnem potre-
su v Bamu v Iranu 26. decembra
2003 so reševalci izpod ruševin
potegnili dva otroka, potem ko jih
je privabilo petje dveh kanarčkov,
kjer sta otroka ležala pod
ruševinami. Kanarčka so za nagra-
do izpustili na prostost, ni pa
znano, kako sta se ptička znašla
v neznanem okolju. (*Ave Maria*)

DORTMUND — Po raziskavah
Združenja za promocijo nemškega
jezika ima več kot četrtina od 288
milijonov ameriških prebivalcev
nemške korenine, 8 milijonov pa jih
še vedno govori nemško. Tako naj
bi bili Američani nemškega porek-
la najštevilnejša skupina v ZDA.
(*Ave Maria*)

CEBU — Filipinski kardinal Ricar-
do Vidal je duhovnikom svoje
nadškofije ob novem letu poleg
koledarjev podaril tudi budilke kot
opozorilo, naj bodo kratki in jedrni
v svojih pridigah, da se ljudje ne
bodo dolgočasili. Kardinal je znan
po kratkih pridigah. (*Ave Maria*)

Vprašujete ODGOVARJAMO

LOJZE KUKOVICA DJ

Ali sme ali pa celo mora kdaj duhovnik komu odreči odvezo pri spovedi?

Če mora duhovnik kdaj odreči odvezo, čeprav se verjetno to zgodi izredno redko, je to zanj brez dvoma zelo boleče. Možno pa je, da se to zgodi. Tudi o svetniških duhovnikih je znano, da so kdaj morali odreči odvezo. Kdaj in zakaj to sme in mora spovednik storiti? Kadar vernik ni resnično skesan svojih grehov ali pa nima resne volje, da bi se v bodoče varoval greha. To velja samo za smrtno grehe, kajti če se kdo ne kesa kakega malega greha in se ga ni pripravljen varovati za naparej, mu duhovnik lahko da odvezo od drugih grehov, smrtnih in malih, seveda če se jih res kesa in ima trden sklep, da se jih bo v bodoče varoval; ne more pa odpustiti ne smrtnih in tudi ne tistih malih grehov, za katere spovedanec nima resnega

kesanja in volje v bodoče se jih varovati.

Ne velja pa to za smrtne grehe: duhovnik ne more odpustiti en smrti greh, drugega pa ne. Odpusti vse ali pa nobenega, ker človek ne more biti istočasno božji prijatelj in neprijatelj. Prijatelj, ker se kesa enih smrtnih grehov, neprijatelj, ker se drugih ne kesa.

Zakaj to? Ker Bog ne more odpustiti grehov, katerih se človek ne kesa in ne sklene poboljšanja, s kakšno pravico bi to smel narediti spovednik, ki je samo božji namestnik? Če bi se duhovnik tudi dal pregovoriti, da bi v takem primeru dal odvezo, bi bila ta ne samo nedovoljena, ampak tudi neveljavna in neučinkovita, ker bi ne odpustila grehov.

Seveda bo spovednik vse storil, da bo spovedanca pripravil do tega, da se bo grehov resno skesal in obljubil poboljšanje. Mnogokrat bo to možno, kdaj pa morda tudi ne. Milosti spovedancu za to nikoli ne bo manjkalo, majkala mu bo pa lahko dobra volja, da bi božjo milost sprejel. Bog ima pripravljeno svojo milost, a od človeka odvisi, ali jo hoče sprejeti ali ne. Tako je Kristus v času svojega zemskega življenja vse vabil k spreobrnjenju in vsem dal tudi milosti za to, a iz evangelija vemo, da je niso vsi sprejeli. Tako se godi tudi danes. Pa ne samo s tistimi, ki se redno ne spovedujejo, ampak včasih tudi pri tistih, ki hodijo k spovedi, a morda kdaj brez pravega kesanja in trdnega sklepa.

Seveda bo spovednik vse naredil, da bo spovedancu pomagal do pravega kesanja, a končno odvisi od spovedanca, če bo duhovnik uspel ali ne. ●

ZAKAJ BI HOTELI, DA BI PRIZADET OTROK ŽIVEL, KO PA BO VERJETNO NESREČEN?

Ali bo njegovo življenje srečno ali nesrečno? To ni odvisno od tega, kako zelo je prizadet. To ni odvisno od števila celic v njegovih možganih. To je odvisno od okolice, saj je bistvo sreče zanj kot tudi za vse nas, da ljubi in da je ljubljen.

Majhen otrok je tu. Ne pozna drame sveta okrog sebe, vendar jo čuti z vsakim vlaknom svojega bitja. Po višini glasu, po nežnosti ali brezbriznosti gest, po času, ki mu ga posvečamo, ve, ali je sprejet ali zavržen. Tudi otrok, za katerega se zdi, da je popolnoma prizadet, je oseba. Filozof Emmanuel Mounier je imel otroka, za katerega se je zdelo, da je njegov razum popolnoma ugasnil in kot mnogi drugi starši je tudi on v svojem otroku zaslutil prisotnost Boga, ki ga je klicala k večji ljubezni, upanju in nežnosti.

Toda če so starši prepuščeni sami sebi, te brezpogojne ljubezni skoraj niso zmožni. Potrebujejo podporo prijateljev. In vsak od nas lahko postane eden od teh prijateljev.

PRIČEVANJE

STARŠA MONGOLOIDNEGA OTROKA

Pri trintridesetih letih sem rodila najinega tretjega otroka, deklico Manjo. Četrť ure po njenem rojstvu mi je pediatriinja sporočila, da je

najina deklica mongoloiden otrok. Nič ni napovedalo te prizadetosti: predhodni pregled krvi se mi ni zdel potreben, saj nisem bila v „kritični“ starosti. Vsekakor pa sva se z možem že prej odločila, da bova zavrnila splav, ne glede na to, kako prizadet bo kateri izmed najinih otrok. Po prvem šoku me je pomirilo to, da tega nisem vedela pred rojstvom in sem tako vsaj mirno preživela nosečnost.

V prvem trenutku sem brez dvoma prejela posebno milost, da nisem bila zelo nesrečna. Z mongoloidnimi otroki sem se že ukvarjala, vedela sem, da je njihova prizadetost lahko lažje oblike, da so to zelo ljubeči otroci in da se lahko zelo dobro vključijo v normalno okolico. Moj mož pa je bil pretresen. Čutil se je nesposobnega sprejeti Manjo in bi najrajši videl, da bi se čim prej ločila od nje. Najini domači so se v hipu strinjali z njim. Potem pa je tudi mene obšel strah. Zakaj ta otrok? Zakaj midva? V moji starostni skupini se vsak sedemstopenjdeseti otrok rodi mongoloiden in doletelo je prav naju. Kaj storiti? Kako bosta reagirala najina starejša otroka? In naša okolica? Kakšna bo prihodnost?

Če imaš ti pogum, ga imam tudi jaz

Na srečo mi je dala mama podatke o krščanskem uradu za pomoč prizadetim. Takoj sem jih poklicala in jim razložila položaj. Naslednji dan me je prišla obiskat v

bolnišnico ena od svetovalk in lahko sem ji zastavila vsa svoja vprašanja. Razložila mi je, da se taki otroci razvijajo počasneje od normalnih otrok, vendar kljub temu lahko shodijo z dvema letoma in skupaj z drugimi otroki obiskujejo otroški vrtec. So zelo družabni in na splošno imajo zelo radi glasbo (pomembna podrobnost, saj je mož glasbenik) in če njihova mentalna starost ne presega osmih let, lahko še vedno hodijo v prilagojeno osnovno šolo ali pa so sprejeti v posebne ustanove s prilagojenimi učnimi programi.

Potem naju je prihajala obiskovat vsak dan. Po enem tednu sem možu predlagala, da bi Manjo obdržala. Če imaš ti toliko poguma,, mi je odgovoril, „ga imam brez dvoma lahko tudi jaz“. Spoznal je, da ne bom več srečna kot prej, če bova Manjo zapustila.

Domov sem se torej vrnila z Manjo. Bila je zelo miren otrok in je rada spala. Najini domači so bili seveda čisto iz sebe zaradi najine odločitve. Toda ko sva jih prvič obiskala, jih je najina ljubka deklica popolnoma očarala.

Opora za prihodnost

Najina hčerka je zdaj stara leto dni in moram reči, da za zdaj življenje ni težje kot prej. Pozornost in obzirnost najine okolice naju je ganila: vsi naju sprašujejo, kako ji gre in se veselijo vsakega napredka.

Kako si predstavlja prihodnost? Ne skrbi naju preveč, saj se

čutiva dobro preskrbljena tako z zdravniško kot tudi s prijateljsko pomočjo. Danes veliko raziskujejo in spodbujajo razvoj mongoloidnih otrok, da bi jih čim bolj vključili v normalno življenje. Tako je Manja deležna posebne terapije na domu, ki ji pomaga utrditi mišice.

Prednost najinih starejših otrok

Odkriti, da se lahko sreča porodi iz preizkušnje, ki smo jo preživeli z božjo pomočjo, je brez dvoma neverjetna izkušnja, kajti resnično smo srečni. Manja nam prinaša pomembno sporočilo, da ima vsaka oseba vrednost sama po sebi, ne glede na intelektualno in družbeno uspešnost.

Anita, iz revije *On živi*

PROŠNJA

Uredništvo *Duhovnega življenja* prosi bralce, naj med svojimi sorodniki in znanci v Argentini poskrbe, da pošljejo uredništvu (ali v Dušnopastirsko pisarno v Slovenski hiši) fotografijo vsakega novega krsta, poroke ali zlate poroke, kar bomo z veseljem objavili v naši reviji. Ob zlati poroki ali ob smrti vsakega našega rojaka pa naj bi svojci oskrbeli tudi kratek življenjepis.

BOGASTVO ZVOKOV IN TIŠINE

NATAŠA KONC LORENZUTTI

*Kaj bo sinku sen prineslo?
Ptičje krilo, tenko veslo,
ali kita rožmarina?
Aja tuta, nana nina!*

Ko sem nosila prvega otroka, sem si, kakor verjetno vsaka nova mama, predstavljal, da bom svojemu otroku vedno lahko omogočila najboljše pogoje za dobro počutje. A že nekaj ur po njegovem rojstvu sem imela lepo priložnost, da začnem svoje romantične zamisli postavljati na tla planeta Zemlja.

V sobi so me namestili skupaj z mamico, ki je rodila v isti noči. Prinesli so nama novorojenčka. Porodnica na sosednji postelji je prižgala majhen radijski sprejemnik, ki ga je prinesla s seboj. V blaženo tišino sobe, kjer sta spala otroka, je prodril prenos nogometne tekme. Zelo sem se vznemirila. V svoji srečni utrujenosti sem hrepenela le po tišini in vonju otrokove kože. Ugriznila sem se v jezik in raje ničesar rekla. Pol dneva sem prenašala tisto hreščanje slabo nastavljene radijske postaje, butaste popevke in reklame. Popoldne, ko me je začela boleti glava, pa sem vljudno rekla sosedji, ali lahko ugasne tranzistor, ker bi rada malo zaspala. Ona pa mi je, prav tako vljudno, odgovorila: „Tudi jaz bi rada spala, pa ne morem, če je v sobi taka mučna tišina.“

Hrup in kič na vsakem koraku

V trgovinah, lokalih, na avtobusih — povsod so prižgani radijski sprejemniki. Največkrat kar tako, brez izbire in zelo na glas. Dostikrat sploh nihče ne posluša in je sprejemnik prižgan le zato, da v prostoru ni „mučne tišine“. Na vse te zvoke sem zaradi otrok postala bolj občutljiva. Majhen otrok vse

sliši, požira in posnema. Pred časom me je kar pretreslo, ko sem v vaški trgovini videla dveletnega fantka pri blagajni, ki je skupaj z radiem glasno prepeval „Cela ulica nori“ in je tako, po rokarsko, migal z glavo in popačil svoj zvonki glasek. Odrasli so se mu smejali in ga spodbujali. Še bolj me je pretreslo, ko sem v vrtcu videla triletnike, ki so poslušali popevko „Ti si moje sonce“, deklice pa so znale celotno besedilo in so se kakor najstnice pozibavale v bokih.

Ali ni nikogar, ki bi se zamislil nad tem? Ali nismo odrasli odgovorni za to, da prepregujemo poneumljanje otrok, jim pomagamo razločevati in zanje izbiramo s pravo mero dobrega okusa?!

Nekje sem prebrala pismo mamic, ki se pritožuje nad glasbenim kičem v šolah: „Kako neumno se mi zdi, da osemletni otrok, ko pride iz šole, prepeva pesmi, ki namigujejo na spolnost in pri tem zavija z očmi, se hahlja in govori o seksu in iskricah v očeh.“

Jaz ponorim in prepovem pesem, ki žali mene in nevednega otroka. Skušam preusmeriti njegovo pozornost, upajoč, da se bo v osmih letih šolanja naučil tudi kakšno ljudsko ali klasično melodijo in ne bo samo kokodakal oziroma kikirikal z zrnjem v šolski torbici.“

Lepota glasu

Ko sem bila otrok, smo doma veliko prepevali. Posebno v avtomobilu, kadar smo se kam peljali. Mama je pela, oče pa žvižgal. Moja mama si nikoli ni upala peti v odrasli družbi, ker je mislila, da ne zna. Otroci pa tega nismo vedeli. Z nami se je sprostita in nam pela. Njen glas je bil za nas najlepša melodija. Nešteto ljudskih in otroških pesmi nas je naučila, naša mami „brez posluha“.

Eden izmed najinih otrok si je nekoč med dolgo vožnjo izmislil igrico. Videl je travnik in rekel: „Zapoj o travi,“ in že sem se spomnila pesmice „Jaz pa grem na zeleno trav'co.“ Ali „Zapoj o smreki.“ ... „Le sekaj, sekaj srečico.“ Tako so mi privrele iz spomina tudi tiste pesmi, za katere sem mislila, da jih ne znam več. Kadar se mi ne ljubi odganjati svojih misli in jih posvetiti otrokom, se moram le spomniti na nepozabne čase naše družin-

skega petja...

Seveda spet ni vedno vse tako romantično. Otroci se znajo tudi zaradi izbiranja pesmi cukati in dreti... A samo včasih.

Sicer pa ima petje največkrat čudežno moč. Preusmeriti zmore pozornost, zmehčati napetosti in pregnati slabo voljo. Pesmi pomagajo sestavljati mozaik najlepših družinskih trenutkov; z dragocenimi kamenčki, ki bodo ostali za zmeraj.

**Kaj bi sinku sen prineslo?
Niti krilo, niti veslo
niti kita rožmarina,
le popevka materina:
aja tuta, nana nina!**

(Oton Župančič)

Zvoki okrog nas

Koliko lepote lahko ponudimo otroku! Velik del njegove sposobnosti pomnjenja lahko usmerjamo v lepoto. Koliko glasbe, ki dviguje duha... otroških pesmi, ki so jih pisali in jih še pišejo glasbeni ter pesniški mojstri — z ljubeznijo in smislom za otroški svet. Koliko zvokov v naravi! Človek, ki ves čas živi ob prižganem radijskem ali televizijskem sprejemniku, ne bo več znal poslušati tišine, ptičkov, šumenja vetra, škripanja veja.

Sredi kiča, v katerem živimo; sredi notranjega in zunanjega hrupa, ki se mu ne moremo izogniti in ga v medsebojnih trenjih tudi sami povzročamo, smo še vedno starši tisti, ki lahko naučimo otroka poslušati in ustvarjati tišino ter ga uriti v občutku za nežnost in lepoto neizumetničenega zvoka.

Iz revije *Naša družina*

JESEN ŽIVLJENJA

JANJA AHČIN

Slovenski psiholog in duhovnik Anton Trstenjak je v svojem zadnjem predavanju primerjal človeško življenje z letnimi časi in starost z jesenjo življenja. Vsak letni čas je po svoje lep. Jesen rodi bogate sadove in nas razvaja s svojimi barvami. Človek je toliko star, kot se počuti starega. Zaradi bolezni se lahko počutimo starejši, kot v resnici smo.

Star človek je odprt za duhovne vrednote, moder je, ne samo zase, ampak tudi za druge. Življenje je kakor pot na goro, višje smo, širše je obzorje in več je modrosti v nas. Zato so starejši dobri svetovalci in kritiki.

Jože Ramovš je zapisal: „Stari ljudje imajo, če seveda zares živijo svojo starost smiselno in kakovostno, dovolj časa, dovolj čustev in dovolj človeške izkušnje za otroke in mladino. Otroci to čutijo in so radi v druž-

bi kvalitetnih starih ljudi.“

Mnogi starejši tožijo zaradi osamljenosti. Osamljen je vsak, ki pravi, da se tako počuti. Čeprav živiš med ljudmi, se lahko počutiš osamljenega. Občutek osamljenosti je odvisen tudi od tega, kaj kdo misli, da je prav.

Kaj lahko storimo za bolj kakovostno starost? Vedno lahko začnemo nekaj novega, npr. se učimo jezika, instrumenta, računalništva... Ohranjamo interese in nadaljujemo s hobiji, ki smo jih vzljubili že v mladosti. Na starost se pripravljamo že v mladih in zrelih letih. Skrbimo za svoje zdravje in opustimo škodljive razvade. Misel na smrt ni samo dota staranja, navzoča naj bi bila v vseh obdobjih življenja. Bodimo obrnjeni k življenju do konca in živimo do zadnjega dne.

Iz revije *Prijatelj*

Nekateri tipi staršev

MATERE IN OČETJE SO VEČKRAT NEPOPOLNI

DR. HUBERT POŽARNIK

Strokovnjaki pogosto razvrščajo ljudi po prevladujočih lastnostih njihovega značaja v določene skupine. Ker so osebnostne značilnosti matere in očeta izjemnega pomena za zdrav ali moten duševni in socialni razvoj otroka, ni čudno, da so starši predmet številnih raziskav.

Te kažejo, da imajo otroci in mladostniki s čustvenimi in vedenjskimi motnjami nadpovprečno pogosto starše, ki pripadajo, glede na svoje ravnanje z otrokom, enemu izmed osmih tipov osebnosti.

Manj posrečeni tipi mater

Iz psihoterapevtske prakse poznamo osem takih tipov.

Mati, ki vse žrtvuje za otroke. Otroke vzgaja in neguje z vso skrbnostjo. Svojo materinsko in gospodinjsko vlogo vzame zelo resno in se trudi, da jo čim bolj izpolni. Žrtvuje svojo lastno svobodo, čas, interese in pozablja nase. V svojem žrtvovanju je srečna, vendar pozneje od otrok pričakuje hvaležnost in povračilo. Če tega ne žanje v takšni meri, kot želi, jih zasuje z grenkimi očitki in občutki krivde.

Mati, ki ji je otrok igrača. Ljubezen take matere velja le majhnemu otroku. Zato s pretirano skrbjo in z razvajanjem ali na druge načine ovira njegovo odraščanje.

Mati, ki jo muči strah. Otrokom skuša prihraniti vse težave. Povsod vidi nevarnost in nekaj slabega, zato je pretirano zaskrbljena. S tem ovira razvoj otrokove samostojnosti.

Mati, ki doživlja vzgojo otrok kot dolžnost. Taka mati vzgaja po nekem načrtu in iz knjig. Je pretirano natančna, nepopustljiva, toga, neživljenjska in premalo kaže nežnost in ljubezen.

Mati, ki otrokom ne pokaže, da jih ima rada. Bodisi da je to

res ali pa se ji zdi, da ni prav, če kaže svoja čustva (zato na primer poljubi otroka le, ko ta spi). Te matere vzgajajo brez prave igrivosti in spontanosti.

Ljubosumna mati. Postane nemirna, če se skuša otrok osamosvojiti in mu skuša to na različne načine preprečiti. Še mnogo let pozneje, ko je otrok že zdavnaj odrasel, se še kar naprej vtika v njegovo življenje in zakon.

Občasna mati. Mnoge zaposlene matere skušajo, zaradi svojih občutkov krivde, v prostem času nadoknaditi zamujeno in se nekako odkupiti. Zaradi tega tedaj pretirano zasipavajo otroka s čustvi in z darili ali mu vse dovolijo, s čemer otroka pogosto le zmedejo.

Tovariška mati. Otroku skuša biti vrstnica, prijateljica, partnerica. Zaradi tega ne opravlja svoje vzgojne naloge tako, kot bi jo morala.

Manj posrečeni tipi očetov

Tudi očete lahko razvrstimo v osem skupin.

Nemočen oče je nesposoben stati otrokom ob strani in jim pomagati pri reševanju problemov, ki jih prinaša odraščanje. Zaradi njegove medlosti in neopaznosti v družini se otroci le težko zgledujejo pri njem.

Zahteven oče. Od svojih otrok, posebno od sina, pričakuje in zahteva, da se v vsem izkažejo in so povsod najboljši. Zato jih nepretrgoma priganja, ocenjuje in primerja z dosežki vrstnikov. Posledica tolikšnega pritiska na otroke je, da se ti enostransko razvijejo ali pa zrušijo in ne pokažejo, ne dosežejo niti tega, kar bi v normalnih razmerah zlahka zmogli. V tem primeru oče ne skriva razočaranja nad otrokom, s čimer ga še dodatno prizadene.

Diktatorski oče. Otroka vzgaja kot vojaka. Zahteva in uveljavlja strogo disciplino, ubogljivost, red in

natančnost. Nežnosti in igrivosti v njegovi vzgoji ni.

Muhast oče. Otrokom pusti vso svobodo in jim vse dovoli, če je tisti hip takšne volje. Že čez čas pa je lahko povsem drugačen. Tako otrok nikoli ne ve, kaj sme in česa ne.

Ljubosumen oče. Tak oče je ljubosumen na sina in prične z njim tekmovati za ljubezen matere oziroma žene. Tak oče je do sina včasih sovražen.

Samovšečen oče želi, da bi ga vsi v družini občudovali, zaradi česar skuša vedno znova razvrednotiti, dati v nič vse druge družinske člane.

Neuspešen oče. Oče, ki v življenju ni uspešen in sovraži vse okoli sebe, se pogosto umika vase, razočaran in potr t ter nezaupljiv do vseh.

Tekmovalen oče. Značilno zanj je, da skuša spodkopati v očeh hčerke ugled matere ter pridobiti hčerko na svojo stran. Posledica je, da se hčerka ne more poenotiti in zgledeovati pri materi in prične zato odklanjati sebe kot žensko.

Vendar je treba reči, da o tem, kolikšna bo morebitna škoda za otroka, praviloma ne odloča le osebnostni tip matere ali očeta. Prav lahko si zamislimo, da lahko eden od staršev s svojim ravnanjem ublaži negativni vpliv drugega na otroka. Verjetnost negativnih posledic za otroka se zato močno poveča, če se to ne zgodi.

Bogovi, bog in Bog

MARKO KREMŽAR

Nekoč, že dolgo tega, me je vprašal znanec, zakaj vztrajno pišem besedo 'Bog' z veliko začetnico 'po starem', ko je po pravopisu za to primerna mala črka. Razložil sem, da spoštujem pravopis, a da cenim tudi katekizem, vsakega na svojem področju. Ker me je še naprej gledal nezaupno, kot da bi šlo za skrito, njemu še nedoumljivo šalo, sem mu svoje poglede podrobneje razložil. Priznal je, da se mu je zdela razlaga logična in mi svetoval, naj bi jo napisal. Pojasnil sem mu, da je vse kar vem o tej temi, bilo že neštetokrat napisano, pa je vendarle vztrajal pri svojem. Ko sem pred dnevi spet dobil v roke pisanje, kjer je bil predmet nekaterih stavkov krščanski bog, sem po nekaj minutah slabe volje, sedel k pisanju, čeprav je medtem slovenski pravopis tudi že priznal Boga.

Kot rečeno spoštujem pravopis, ki je izraz modre slovnice. Ta nas uči, naj pišemo z veliko začetnico lastna imena, kot so npr. imena oseb, med tem ko zadostuje na začetku besed, ki označujejo pojme, mala črka. Pomeni, da je besedo bog ne le mogoče, temveč potrebno pisati na oba načina, ker gre v resnici za besedi z različnim pomenom. Bog z veliko začetnico je lastno ime povsem določenega, neskončnega in zato edinega božanstva, ki mu Judje pravijo Jahve in drugi spet drugače. Bog z malo začetnico pa je splošni pojem za neko nepoznano bitje ali za slepo

silo, ki ni oseba. Razlikuje se od starih poganskih bogov, ki imajo določene lastnosti in zato tudi imena kot npr. Jupiter, Apolo ali Šiva.

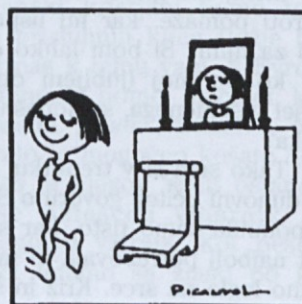
Nikomur ne pride na misel, da bi pisal Jahve ali Alah z malo začetnico, če ne iz pravopisnih razlogov pa vsaj zato, da ga ne bi imeli za antisemita ali za nasprotnika islama. Biti antisemit je v sodobni družbi velik greh, nasprotovati islamu je lahko nevarno, medtem ko biti antikristjan ne zveni tako slabo. Nekateri menijo celo, da utegne biti rahlo nasprotovanje krščanstvu znak neke naprednosti, o katere pomenu je seveda nešteto ne ravno skladnih mnenj. Kadar pa piše kristjan o svojem Bogu z malo začetnico, smemo sklepati, da se za takim pisanjem ne skriva slovnica temveč strah. Strah pred svetom je skušnjava, katere se je večkrat težko ubraniti.

Kristjani verujemo v osebno božanstvo, ki povezuje v sebi tri osebe in ki ga poznamo pod imenom Bog. Ko sem se nekoč pogovarjal o tem s skupino otrok, me je eden od malčkov vprašal, če je Bog priimek, med tem ko so Oče, Sin in sveti Duh imena božjih oseb. Take razlage sicer nisem našel v katekizmu, a ker se mi ni zdela v nasprotju z njim, sem rekel, da je res nekako tako. Ob skrivnosti svete Trojice, menim, je ta razlaga prav tako približna in nepopolna kakor kak učen teološki spis. Vsekako je to dober razlog, da se držimo slovnicega pravila in pišemo

ime Troedinega bitja z veliko začetnico.

Zakaj pravzaprav pišemo imena in priimke z veliko začetnico? Verjetno, ker se nanašamo na osebe, ki so konkretna in enkratna bitja, morda pa tudi kot izraz spoštovanja. Tega je mogoče tu in tam zaslediti tudi v pismih, ko ljudje stare šole pišemo Ti ali Vi z veliko začetnico. Danes, ko se zdi nekaterim velika črka odveč celo na začetku stavka, je to morda težko razumljivo. Pisati vse z malimi črkami je na žalost odsev sodobnega čutenja. Enakost se namreč neredko pojmuje kot enačenje navzdol, pisanje mimo slovničnih pravil pa kot izraz originalne, svobodne osebnosti, ki ji ni mar lomiti družbenih zakonov. V obeh primerih gre v resnici za modo. Ne izražati spoštovanja bližnjim naj bi pomenilo enakost in svobodo, pa je večkrat le izraz duhovne majhnosti.

Nekaj podobnega je tudi s pisanjem božjega imena. Tisti, ki vztrajajo pri mali začetnici menijo, da bodo s tem, ko kažejo prezir do Boga, sami postali večji. Lepo in napredno se jim zdi od časa do časa napisati Človek z veliko in bog z malo začetno črko, da pokažejo svojo veličino pa tudi, da so nosilci stare lastnosti, ki je človeškemu rodu v času, ki ga opisuje Geneza, zapravila raj. Napuh je grda in razkrojevalna lastnost. Hudo je, kadar se razbohota v družbi, še huje, kadar se ljudje z njo ponašajo. ●

KAJ MI POMENI SLOMŠEK

NATAŠA KONC LORENZUTTI
samostojna ustvarjalka na področju kulture

Pred petimi leti sem obiskovala skupino za uvajanje odraslih v krščanstvo in se pripravljala na zakramente. Duhovnik, ki je skupino vodil, nam je pripovedoval o Antonu Martinu Slomšku. Od vsega, kar nam je povedal, sem si najbolj zapomnila Slomškovo misel, da ima vsaka dobra družina pri hiši križ in šibo. Te besede so me pretresle... Kaj naj to pomeni? Križ in šibo...

Takrat sem imela enega otroka. Bil je še majhen, a dovolj velik, da si je začel neusmiljeno širiti svoj prostor. Včasih kakor robida, ki vse preraste, če je ne krčiš skrbno in sproti. Šele učila sem se biti mama. Nemaleokrat se mi je v tej šoli zatikalo in sem debelo gledala, kaj vse si malček upa. Dveleten otrok si upa udariti mamo in se metati ob tla, ko je treba pospraviti igrače, ki jih je nalašč raztresel. Upa si risati po stenah, vreči krožnik s hrano na tla, skakati v čevljih po postelji... Včasih sem samo nemočno strmela in nisem vedela, kaj naj storim. Kako naj mu povem? Kar naprej sem govorila: „Ne, tega ne smeš. Ne, to je nevarno. Ne, to mamico boli. Ne, ne, ne...“ On pa se mi je smejal in delal po svoje. Dokler ga nisem — po riti. Potem je on debelo gledal in... nehal.

Jaz pa sem se počutila kriva. V sodobnih revijah in knjigah o vzgoji vendar piše, da otroka ne smeš udariti. Da s tem poteptaš njegovo dostojanstvo. Kaj pa moje dostojanstvo? Bom pustila, da otrok hodi po meni, me grize, mi vse uniči in sproti pomaže, kar mi uspe počistiti za njim? Si bom lahko odpustila, ko bo moj ljubljeni otrok odrasel v sebičnega, samopašnega človeka?

Tako sem si v trenutku, ko nam je duhovni učitelj govoril o Slomšku, zapomnila samo tisto, kar sem takrat najbolj potrebovala in mi je prijetno leglo na srce. Križ in šiba. Na

eni strani ljubezen, varnost, zaupanje, molitev, sprejemanje težav; na drugi doslednost in jasne meje, čez katere ne sme nihče v družini, niti majhen otrok — in konec.

Leto razglasitve Antona Martina Slomška za blaženega je bilo zame leto čudežev. Največji čudež izmed vseh pa je bilo novo življenje, ki mi je vzcvetelo pod srcem. Drugi otrok. Tistega dne, ko je papež Janez Pavel vodil slovesnost v Mariboru, sem bila doma. Ves dan je bil v znamenju velikega dogodka. Takrat sem o Slomšku že dosti več vedela. In prešinila me je misel: Slomškov naj bo. Če bo deček, naj bo Martin. Antona že imamo, tale pa naj bo Martin. Mož je bil zamisli vesel in tako je malo bitje v mojem telesu dobilo svetnika in njegovo ime.

Res se nama je rodil deček. Ko sva ga prinesla domov, je sin Anton, ki je imel takrat dobra tri leta, slovesno izjavil: „Jaz sem Anton, moj bratec je Martin. Oba skupaj sva pa Slomšek.“

Martina smo ob svetem krstu zaupali v varstvo novemu blaženemu. Čez dobro leto sta Anton in Martin, ki „sta skupaj Slomšek“, dobila še sestrico. Res, rojstvo otroka je sladkorček iz nebes. Trenutek, ki ne potrebuje besed, srečanje zemlje in neba, slutnja večnega veselja. A samo trenutek popolnosti. In potem... Potem pride pristanek na tleh. „*Priden vrtnar mora neprenehoma trebiti, obirati in obrezovati svoje mlado drevje.*“ (Slomšek)

Otrok se hitro razrašča. Njegovi poganjki radi podivjajo, tako da včasih lastne starše bijejo po obrazu. In starši? Smemo porezati divjake? Ali jih moramo le nežno privezovati in speljevati na latnike? Danes te lahko kaznujejo, če lastnega otroka malo bolj trdo pobožáš. Otrok ima na voljo varuha svojih pravic, katerega lahko pokliče, če se mu zdi, da starši preveč zahtevamo od njega.

Kam pa naj jaz pokličem, če mi bodo otroci jezicali in me poniževali, se upirali za osnovne dolžnosti in se metali ob tla? Kje pa imam jaz kakšnega varuha, ki bo zaščitil moje pravice pred otroško objestnostjo?

Nekoga pa le imam. Slomška in njegovo krepko, zdravo misel: križ in šiba. Vem, da Slomšek ni mislil na palico, s katero naj starši otroke pretepamo. Bognedaj. Misli je na ljubečo roko, ki zna mehko pobožati, a držati močno oporo; zna toplo objeti in voditi, a tudi ostro oplaziti, kadar beseda ne zaleže. „...ker vas imam rada, otroci moji, in mi ni vseeno, kakšni ljudje boste postali.“ Svojo misel zaključujem s Slomškovo:

„Kakor moder oče neumnim otrokom ne dovoli vsega, tudi nam Bog ne stori vse po volji, ker nas ljubi.“

Opomba: namenoma nisem uporabila besed 'katehumenat' in 'katehet', ker imata obe ustrezno nadomestilo v slovenskem jeziku. Tudi sicer se izogibam tujkam; veliki Slomšek, ki se je tako goreče trudil za zvestobo maternemu jeziku, pa me na to še dodatno opozarja. ●

BRALI SMO

Novinar Božo Rustja sprašuje pisatelja Alojza Rebulo ob njegovi 80-letnici (*Ognjišče* 7-2004):

V našem času in v naši kulturi sta zakon in družinsko življenje izredno na udaru. Zakoni razpadajo in priče smo trpljenju številnih otrok. Vi ste poročeni že nad 50 let. Kaj vam pomenita zakon in družina?

Poleg daru vere mi je, rojenemu pesimistu, Bog dal še neki drug neprecenljiv dar — srečen zakon, da si srečnejšega ne bi mogel želeti. V agresiji na zakonsko zvezo sam vidim enega od strateških ciljev sil teme, v njeni obrambi pa eno najzlahtnejših nalog Cerkve. Čemu omenjena agresija, je jasno: ker je družina osnovna celica ne samo družbe ampak tudi Cerkve, sploh vsakega človeškega sožitja. Napad na družino je napad na najmočnejši okop proti modernemu nihilizmu. Urejena družina hrani človeka z ljubeznijo, s smislom, z življenjsko svetlobo.

Slovenci - praprebivalci v srcu Evrope

RUDOLF KONCILIJA, Ljubljana

I. IME: SLOVENCİ - LJUDJE BESEDE

Slovenci smo po svojem imenu 'ljudje besede'. Z vstopom v Evropsko skupnost bomo slovensko besedo uveljavili kot enakopravno v Evropskem parlamentu. To nas zavezuje, da se zavedamo svojega izvora in identitete.

1. Izvor in pomen imena Slovani in Slovenci

Osnova praslovanske besede 'Slovene', ki pomeni 'Slovani' in odkoder prihaja tudi ime 'Slovenci', je 'slov-'. Navzoča je v zemljepisnih imenih, in sicer se ohranja v imenih rek.

Obstajata dve domnevi o tem, kaj ta osnova pomeni: - mlajša domneva pravi, da je praslovanska beseda 'Slovene' najprej pomenila 'prebivalci ob reki', - starejša domneva pa pravi, da je ime ljudstva 'Slovene' izpeljano iz praslovanskega izraza 'slovo', ki v slovenskem jeziku pomeni 'beseda'. Ta domneva je pomensko bolj utemeljena. Ime ljudstva 'Slovene' je torej pomenilo: ljudje, ki znajo govoriti tako, da jih je mogoče razumeti in oni nas razumejo. Tiste, ki jih niso razumeli pa so Slovani imenovali 'Nemci', torej za Slovane 'nemi ljudje' (prim. Marko Snoj, *Slovenski etimološki slovar*, Ljubljana MK 1997, 582).

2. Slovenci kot ljudje besede smo kot kristjani častilci Besede

Po izvoru imena smo Slovenci LJUDJE BESEDE. Ker smo pojem besede vključili v svoje ime, smo že na zgolj človeški ravni na poseben način častilci besede.

Izraz 'beseda' ima tudi svoj krščanski vsebino. Najbolj je beseda počaščena v Svetem pismu, kjer

kot 'Beseda' postane oznaka za sama učlovečenega Božjega Sina. „V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Beseda je bila Bog“ (Jn 1,1). Beseda, ki jo izgovarja Bog, je On sam. Svetopisemsko oznanilo imenujemo Božja beseda. Ta govori tudi prek nesebičnih dobrih del ljudi.

Ta krščanska vsebina pojma 'beseda' pokristjanjuje tudi slovansko in slovensko ime.

3. Slovenci kot 'sveti ostanek'

Božja beseda v Svetem pismu vedno znova govori o 'svetem ostanku'. Ostanek je 'svet', ker je zdržal uničevalni pritisk in je znamenje zvestobe, ki je Božja lastnost. Samo Bog je absolutno zvest.

Slovenci smo v dvojnem smislu 'sveti ostanek': 1. S Slovaki in Slavonci smo edini ohranili v svojem imenu ime Starih Slovanov. — 2. Današnje slovensko jezikovno ozemlje, kaj šele današnja slovenska država, je samo še drobec od nekdanjega ozemlja, ki je v Rimskem cesarstvu segalo od Vindelicije izpod izvira Donave do sredine Pannonskega nižavja, od Donave do dna Istre in pred naselitvijo Hrvatov do konca kasnejšega hrvaškega jezikovnega ozemlja. Drobci, ki je še naš, po svetopisemsko lahko rečemo 'sveti ostanek'. Nanj smo ponosni. Za nas je to v resnici posvečen Božji dar, ki smo ga prejeli in ga bomo varovali kot punčico svojega očesa.

Slovenski kristjani bomo radi dejavno prisluhnili klicu Božje besede, ki nas k temu vabi. V Evropski skupnosti bomo navzoči kot glas, beseda, pesem viharnika. Nekoč je bilo to mogočno košato drevo, danes je njegov 'sveti ostanek' samo še okleščen viharnik, ki nepremagljivo vztraja. Kot pesem viharnika imamo še zlasti po ko-

munistični kalvariji Evropi kaj povedati.

Sedaj pa k viharnikovim koreninam!

II. HELMOLTS WELTGESCHICHTE: Slovenci praprebivalci na svojih tleh

Slovenci smo nagnjeni k tako hudim rečem, kot je samozaničevanje, hlapčevski odnos do drugih narodov, medsebojno onemogočanje, zatajevanje lastne zgodovine. Tako ni čudno, da vedo tujci o nas povedati veliko več dobrega kot mi sami.

Zato sem se odločil, da tu navedem, kaj o nas trdi Svetovna zgodovina — *Helmolts Weltgeschichte*, ki je izhajala v nemškem, angleškem in ruskem jeziku.

Da ne bi bilo predsodkov, naj to Svetovno zgodovino kratko predstavim: *Helmolts Weltgeschichte* je velika nemška svetovna zgodovina, ki obsega devet zajetnih knjig. Prvič so jo tiskali v letih od 1899 do 1907. Zatem so jo ponatiskovali. Sam imam v rokah izboljšane ponatise z letnicami od 1913 do 1924, torej iz obdobja pred Hitlerjem. Izdajatelj je Bibliografski institut v Leipzigu. Že leta 1901 je ta Svetovna zgodovina začela izhajati tudi v Londonu v angeškem prevodu, leto kasneje, 1902, pa še v St. Petersburgu v ruskem prevodu. Tako je skoraj istočasno izhajala kar v treh svetovnih jezikih, kar je dokaz, da gre za izredno pomembno znanstveno delo na svetovni ravni. Suvereno podaja spoznanja zgodovinske znanosti, kot se za delo z naslovom Svetovna zgodovina spodobi. O Slovencih piše Wladimir Milkovicz in se sklicuje tudi na velikega strokovnjaka za slovansko pravadnino — Šafaøika.

V tej svetovni zgodovini najdemo odgovore na vprašanje: Ali smo se Slovenci od kod priselili ali pa smo praprebivalci tu v srcu Evrope? Od kdaj obstajajo imena Slovenija, Slovenija, slovenski jezik? Katere različice imena Slovenija nastopajo? Kdaj nam uporaba iste besede za Slovane in Slovence ne more biti več ovira, da ne bi uvideli, da gre v

določenem konkretnem primeru za Slovence, Slovenijo, slovenski jezik? Na kakšen način cesar Oton III. govori v štirih dokumentih o Sloveniji, Slovencih in slovenskem jeziku?

Helmolts Weltgeschichte nam postreže s popolnoma drugačnim zgodovinskim poročilom o Slovencih, kot pa smo ga vajeni. Izreka nekatere trditve, ki jih v slovenskem zgodovinopisju ne najdemo, so pa izredno pomembne za naš zgodovinski spomin in potrebno samozavest. Take trditve so:

1. Predniki Slovencev so slovanski praprebivalci Srednje Evrope.

2. V Rimskem cesarstvu so predniki Slovencev živeli v provincah: Vindelitia, Raetia, Noricum, Pannonia, Istria.

3. Ime 'Slovenia' je obstajalo že pred naselitvijo Hrvatov, torej pred letom 634 po Kr.

4. Celotno današnje hrvaško jezikovno ozemlje je pred naselitvijo Hrvatov pripadalo Slovencem in se je imenovalo 'Slovenia'.

5. Cesar Oton III. (+1002) je pred tisoč leti v svojih dokumentih omenjal Slovenijo z izrazom 'Sclavinia', slovenski narod in slovenski jezik pa s skupnim izrazom 'Sclavorum lingua'. V sicer latinskem dokumentu uporabi slovensko besedo: 'Goriza'.

Ad 1. Slovani — praprebivalci Evrope

Slovani in z njimi predniki Slovencev so tako kot Kelti, Grki, Rimljani in Germani pravadni prebivalci Evrope na tistih tleh, kjer so v glavnem še danes avtohtoni prebivalci (4. zv., 320). Že kmalu po začetku štetja po Kristusu omenjajo Slovane rimski in grški pisatelji. Rimski jih v latinskem jeziku imenujejo 'Veneti', grški pa v grškem jeziku 'Venetoi'. Rimski pisatelj Plinius jih omenja leta 79 po Kr. Tacitus 100 po Kr., grški pisatelj Ptolemaios pa 175 po Kr. Vsi trije poznajo Slovane in vedo, kje so naseljeni (4. zv., 320).

V 6. st. po Kr. obširneje poroča o Slovanih bizantinski pisatelj Prokopios, pa tudi zgodovinar Gotov Jordanes. Od takrat je vedno

več poročil o slovanskih ljudstvih.

Na Balkan so se od slovanskih narodov priselili Hrvati in Srbi: Hrvatje med leti 626 do 634, Srbi pa kmalu za tem. Bolgari so prišli iz Azije in se spojili s slovanskim prebivalstvom. Postali so Slovani, a so ohranili ime. Konec 7. st. so ustanovili državo.

Bizantinski pisatelji so po končani naselitvi Hrvatov, Srbov in Bolgarov na Balkanskem polotoku vse te narode skupaj omenjali kot Slovane. Predvsem so uporabljali ime 'Slavus', ter inačice 'Slavinus', 'Stlavus', 'Sclavus', 'Slovanus', itd.

Germanški pisatelji pa Slovane z naslonitvijo na izraz 'Veneti' imenujejo 'Winden' z različicami: 'Wenden', 'Windi', pa tudi 'Indi' ter 'Anti'. To ime morda pomeni dinastijo. Prokopios tudi poroča, da so se Anti od nekdaj imenovali Spori, kar je povezano z imenom Srbi.

Ad 2. Slovenci — praprebivalci Evrope

Ali smo Slovenci prišli od drugod ali pa smo starodavno, avtohtono ljudstvo tu, v srcu Evrope?

V šoli so nas učili in tako učijo še danes, da smo Slovenci prišli od drugod. Ta trditev nima podlage v nobenem zgodovinskem dokumentu, pač pa sta jo proizvedli dve ideologiji: ideologija nemškega nacionalizma, ki izvaja nad nami germanizacijo in nas zato hoče prepričati, da smo priseljenci; ter ideologija panslavizma, ki nas hoče prepričati, da smo sem prišli izza Karpatov, kar naj nam bi bolj utrdilo zavest, da smo povezani z velikim ruskim narodom. Slovenci naj bi se naselili v Slovenijo po letu 568, ko so Langobardi odšli iz Panonije v Italijo. Še zbornik ob 10-letnici slovenske države, *Od sanj do resničnosti, Razvoj slovenske državnosti*, ki je izšel maja 2001, nadaljuje s trditvijo brez dokaza, „da so se Slovani konec 6. st. naselili v porečja vzhodnoalpskih rek“ (str. 2).

Helmolts Weltgeschichte suvereno podaja zgodovinsko dejstvo o tem, da smo Slovenci od nekdaj na svojih tleh. Razlikuje med imeni, ki so jih dali Slovanom latinski in

starogrški pisatelji, ter med imeni, ki so si jih Slovani dali sami. V naslednji trditvi o času Rimskega cesarstva tako ne omeni latinskega imena 'Veneti', ampak domači imeni 'Slovani' in 'Slovinci'.

„Tisti rodovi, ki so bili naseljeni v starih rimskih provincah PANNONIA, NORICUM, RAETIA, VINDELITIA, so se imenovali s skupnim imenom SLOVANI ali SLOVENCİ (Slawen oder Slowenen)“ (4,321) (imena poudaril R.K.).

Ne pojasni pa, ali v razlikovanju med Slovani in Slovinci na področju imenovanih rimskih provinc vidi inačici istega pomena ali pa ji izraz Slovinci že pomeni rezultat določene etnogeneze, saj ne trdi, da bi se Slovani imenovali Slovinci še kje drugje. 'Slovinci' ('Slowenen') so torej po trditvi *Helmolts Weltgeschichte* sami sebe imenovali 'Slovinci' že v starem veku pod Rimskim cesarstvom in jih hvali, da edini od Slovanov danes ohranjajo v svojem imenu ime Slovinci („die... heute den Namen Slowenen allein fuhren“). Kdo so Slovinci v Rimskem cesarstvu? 'Slovinci' ('Slowenen') so „slovanski praprebivalci“ („slawische Ureinwohner“) starih rimskih provinc z imeni: „Pannonia, Noricum, Istria itd.“ (4,360). Tu „itd.“ pomeni še imeni: Raetia in Vindelitia (gl. 321). Te rimske province, poseljene s Slovinci, so ležale v Srednji Evropi. Vindelitia je ležala pod izvirom Donave, Raetia na področju današnje Švice, Noricum na področju današnje Avstrije, Pannonia na področju današnje Slovenije in velikega kosa Panonske nižine. *Helmolts Weltgeschichte* ne omenja mnenja, da bi Slovinci prišli od drugod. Zato polemike o tem ne pozna.

Vprašanje, ki ostane, pa je, kje so viri za trditev, da je ime 'Slovinci' obstajalo že v Rimskem cesarstvu. Ker pa prominentno znanstveno delo svetovnega pomena to trdi, je naša ponižnost pokvečena, če za take trditve sploh slišati nočemo.

**Ad 3. 'Slovenia',
'Sclavinia', 'Sklavinia'
in 'Slavinia' — pred 1400
in več leti**

Po *Helmolts Weltgeschichte* smotorej Slovinci praprebivalci na velikem kosu Srednje Evrope pod Rimskim cesarstvom. Ne govori, da so Veneti predniki Slovincem, pač pravi, da je izraz 'Veneti' v tekstih latinskih pisateljev ime za vse Slované. Istočasno pa slovansko ljudstvo v imenovanih provincah Rimskega cesarstva samo sebe imenuje 'Slovinci' in je avtohtono na svojem ozemlju tako kot drugi prastari evropski narodi vsak na svojem.

Ime 'Sclavinia' *Enciklopedija Slovenije* (zv. 11, 1997, 165, P. Št. /= Peter Štih/ Slovinci) za slovensko ozemlje omenja za konec 6. in začetek 7. st. *Helmolts Weltgeschichte* pa pravi, da je bila v 7. st. po Kr. končana slovanska kolonizacija Balkana in od tedaj bizantinski pisatelji ves Balkan imenujejo 'Sklavinia' (4. zv., str. 322). Vendar so uporabljali tudi ime 'Slavinia' (zv. 4., str. 324).

Pred naselitvijo Hrvatov je vse kasnejše hrvaško jezikovno ozemlje nosilo ime 'SLOVENIA' (4. zv., str. 328). Bizantinski cesar Konstantinos Porphyrogenetos poroča, da so Hrvati prišli s severa, okoli 626 premagali Avare (4. zv., str. 327) in se naselili med Slovence leta 634 (4. zv., str. 333). „Celotno ozemlje, ki so ga zasedli Hrvati in se imenuje po njih, je pred tem pripadalo Slovincem in se je imenovalo SLOVENIA (poud. R.K.). Sčasoma so se tod slovenski rodovi spojili s hrvaškimi. Danes na stare lastnike in na panonsko slovensko kraljestvo spominja le še ime 'Slavonija' (...) ter ime 'slovaškega rodu' (...)“ (4. zv., str. 328).

Enciklopedija Slovenije pod geslom 'Slovinci' za konec 6. in začetek 7. st. navaja pet latinskih imen za slovensko ozemlje: 'Sclaborum provincia', 'Sclavorum regio', 'Sclavorum patria', 'partes Sclavorum', 'Sclavinia'.

Latinsko ime 'Sclavinia', ki po latinskem slovarju pomeni „romarski plašč“, verjetno ne izhaja iz tega pomena, ampak je moglo nastati na podlagi domačega imena 'Slovenia', ki je po omenjeni navedbi v *Helmolts Weltgeschichte* obstajalo že pred prihodom Hrvatov. Ime 'Slove-

nija' je tako za področje, naseljeno s Slovinci, kot latinsko ime 'Sclavinia' samo latinizirano zapisano slovensko ime 'Slovenia'. V *Enciklopediji Slovenije* ni naveden niti en dokument, v katerem je navzoče ime 'Sclavinia'. Za izraz 'Slovenia' iz istega časa pa *Enciklopedija Slovenije* sploh ne ve.

Ad 4. Za dokumente cesarja Otona III. pa tu ni več prostora.

Iz revije
Cerkev v sedanjem svetu

NAREČJA V SLOVENIJI POSEBNOST MED PRIMORSKIMI NAREČJI

DR. ZINKA ZORKO

V novi številki mesečnika za kulturo, politiko in gospodarstvo, Ampak, je objavljen tudi daljši pogovor z dr. Zinko Zorko, znano slovenistko in dialektologinjo, ki je lani postala izredna članica Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Preučevala je in še dopolnjuje spoznanja o slovenskih narečjih z vidika zgodovine slovenskega jezika. V omenjenem intervjuju je opozorila, „da so narečja izhodišče in temelj naše materinščine, saj se vsi rodimo v narečje, iz katerega potem rase norma knjižnega jezika.“ Pravi, „da imamo v Sloveniji okoli petdeset narečij, toda odkrivamo vedno nova mednarečja in tudi nove govore v posameznih narečjih. Slovenski prostor je zelo razgiban, v celoti še ni bil raziskan. Izdelan imamo sicer narečni atlas, to je zemljevid slovenskih narečij. Ta je izjemno pester, videti je kot prava umetniška slika, in na tem zemljevidu se kaže, da je v Sloveniji sedem temeljnih narečnih skupin. Po slušnem vtisu ločimo Primorca od Prekmurca ali pa Dolenjca od Gorenjca. Sicer so pa slovenska

narečja v temelju tako pestra, tako pisana zato, ker se naši predniki niso selili iz istih naselitvenih jeder, torej so naši predniki pripadali več plemenom. Vsaj dve skupini sta se tedaj preseljevali na sedanja ozemlja: zahodna, ki je šla proti Koroški in morebiti celo proti Primorski, druga skupina pa je potovala skupaj z drugimi južnimi Slovani. Ta naselitev, iz različnih naselitvenih jeder, je prvi vzrok, da se tako razlikujemo med seboj."

Dr. Zinka Zorko je v pogovoru za mesečnik Ampak podrobno obravnavala tudi razlike med panonsko in primorsko narečno skupino. Poudarila je, „da so v primorski narečni skupini prava posebnost Rezijani. Tja so prišli kot Ziljani, koroško govoreči, bili so pastirji. Naselitev je bila redka, v Reziji se je ohranila in razvila - ob furlanski sosesčini - posebna govorica, ki je danes najtežje razumljiva. Imajo namreč zamolkle vokale, kakršnih nima nobeno drugo narečje. Njihov jezik tudi meni povzroča težave. Rezijane je v 19. stoletju prvi odkril Rus Baudouin de Courtenay in bil je prepričan, da je našel nekakšno rusko pleme. Rezijani, presrečni, da so sorodniki velikega naroda, še danes najraje vidijo, če jim kdo omeni, da so ruskega rodu. No, omenjeni ruski znanstvenik in jezikoslovec je pozneje razvozlal zakonitosti njihovega govora in narečja. Tudi v glasbi premorejo Rezijani ostanke arhaičnosti, od naselitve dalje. Niso bili v stiku z drugimi Slovenci, kot pastirji so vedno živeli samotarsko življenje. Na drugi strani pa ima Beneška Slovenija zelo razumljivo narečje. Beneška Slovenija se tudi silno dviga. V Špetru Slovenov imajo dvojezično šolo, v kateri dosegajo izredne rezultate. Tam se učijo tudi Furlani. Kot veste, Furlani še nimajo svojih šol, odločajo pa se za šolo v Špetru Slovenov, ker je kakovostna. V časniku Novi Matajur pišejo tudi v rezijanskem narečju. Treba je povedati, da je Cerkev opravila pomembno vlogo pri negovanju oziroma ohranjanju jezika, tudi v Reziji, in občutka pripadnosti slovenskemu narodu."

M., Novi glas

BREZPOSELNI

FRANC DALIBOR (2)

Brezposelni so razdeljeni v „buscadores“ (iskalce) in „fogoneros“ (kurjače), po priliki kakor med moške in gospodinje. Iskalec zapušča kampament ter gre v mesto za svojim poslom, kurjač pa ostane doma, pospravlja, kadi, pije mate, umiva posodo, pere, pometa in skrbi za kuho. Oba se skupno trudita, da si čim bolj olajšata pezo življenja. Človeku ni dobro samemu biti!

Ob desetih zvečer morajo vsi brezposelni k počitku. To je policijska ordenanca, ki jo prav strogo izvršujejo. Mnogi „iskalci“ zapuščajo kampament ponoči in se šele lahko vrnejo ob 6. zjutraj. Ti se posvečajo prebiranju posod za smeti, „tachos de basura“, ki jih gospodinje vsak večer postavijo pred vrata buenosaireskih hiš, da jih drugo jutro izprazni „basurero“, pobiralec smeti, v svoj veliki občinski voz. Tem posodam za izmečke imajo mnogi brezposelni zahvaliti svoj borni obstanek. V njih najdejo vsega mogočega: papir zavzema prvo mesto, potem čevlji, obrabljene tka-

nine, pa tudi razna živila. Kljub vsej krizi je še danes v Buenos Airesu mnogo tisoč ljudi, ki nimajo psov in pomečejo prav bogate živilske ostanke v posodo za smeti. Celi nedotaknjeni telečji zrezki romajo včasih v to posodo. Nekí brezposeln Katalonec mi je zatrjeval, da je našel cel nedotaknjen bederček zlatorumeno praženega piščanca. Seveda so to izjeme. Ali kruha je baje v teh posodah vedno na pretek. Karpak je neestetično ter nehigijenično dajati v zobe ostanke drugih. Ali sila kola lomi. „Malce poperemo, malce pobrišemo, malce popečemo, pa je večerja gotova“, mi je zatrjeval Katalonec, „saj je ogenj največji uničevalec vseh mikrobov!“

Iskalci papirja so morda na najslabšem. Za 100 kg obrabljene papirja jim plačajo \$1,50. In da ga nabere v eni noči 100 kg mora biti presneti kaveljci!

Malo boljše se godi iskalcem tkanin. Za kilogram rabljene tkanine plačujejo čistilnice tkanin 16-18 ctv.; ali dandanes se najde malo takih tkanin v posodah za izmečke,

v tem je tragika. Dandanes hodijo židovski ter arabski prekupovalci od hiše do hiše in kupujejo obrabljene tkanine, kar buenosaireske služkinje dobro vedó ter jih ne mečejo več v posode za smeti.

Nekateri se posvečujejo ribolovu v reki Rio de la Plata. Vsaj za prehrano dobijo, ker v Argentini doslej še nimamo ribiških kart kot v stari domovini, marveč je ribolov vsakomur prost.

Včasih se približajo kampamentu tudi „obiski“. Večinoma ljudje gornjih desetih tisočev, ki se pripeljejo v leskečih se avtomobilih, občudujejo nepoznano jim mizerijo, z nasmehom na ustih jo komentirajo ter se oddaljijo v senčnate drevoorde palermskega parka. Malokdo se zamisli, da so ti brezposelni njegovi bratje. Človeška sebičnost je brez meje!

Še enkrat, med dva tisoč brezposelnimi gotovo ne bo brez delomrznežev. Svet bi sicer ne bil popolni svet in ljudje ne slabi ljudje. Ali uverjen sem, ako bi nekega dne prišel človek ter zaklical: „Prijatelji imam delo, dobro in pošteno plačano“, mislim, da bi se živahno mesto brezposelnih mahoma spremenilo v puščavo.

+ + +

Brezposeln, Argentinec, criollo, mi je pravil:

„Dali so nam policijsko nadzorstvo in zdravstveno postajo. Ali dela nam niso dali. Razdelili so nas po narodnostih, reglamentirali so nam življenje. Ob desetih zvečer postavijo stražniki kordon in dotlej moramo biti vsi v naših pločevinastih kolibah. Da so nam vsaj pustili prostost! To je bilo edino kar smo imeli: prostost! Vsaka skupina ima svojega reditelja, ki ga pa malo spoštujemo, ker ga nismo izvolili mi, ker nam ga je vrinila oblast.“

Drugi mi je pripovedoval:

„Ne iščite v kampamentu brezposelnih delomrznežev. Tu so same pridne roke, ki hočejo delati, ki bi lahko delali, pa so brez dela; ljudje ki so jih privabile v Argentino pravljice o bogati Ameriki, kjer je baje več milijonarjev kot cestnih pometalcev. Najbednejši so tisti, ki ne

znajo niti deset besed kasteljanskega jezika, ter vsled pomanjkljive predizobrazbe nimajo upanja, da bi se ga kmalu priučili. Tu v kampamentu imamo pa tudi visoko nabražene ljudi, ljudi, ki govoré po 6 — 7 jezikov, ki so študirali visoke šole, ki so prepotovali pol sveta, ki so videli boljše čase, ki vedó mnogo — pa gredó iskat kosti in umazan papir kakor vsak drug. Tukaj smo vsi enaki in ako bi se današnji svet spremenil v eno samo mesto brezposelnih, lahko bi ga bilo urediti... Jaz sem Čeh, mehanik. Študiral sem srednjo obrtno šolo v Brnu. Tu nimam nobenega sorodnika. V Evropi še manj. Že dve leti sem brezposeln. Nisem delomrznež. V stari domovini imam ženo in dva otroka. Vsako noč sanjam o ladji, ki me bo peljala k njim. Šest mesecev sem zaman iskal dela, zapravil sem skromne prihranke, ki sem jih imel, nakar sem se pridružil kampamentu. Ali za eno se imam zahvaliti posebno kampamentu: jeziki imajo za mene posebno privlačnost. Ako ostanem še eno leto v kampamentu, se bom vrnil iz tega Babilona cel Mezzofanti. Tu sem se naučil že 7 jezikov. Trenutno se bavim z arabščino. Kakor pravi argentinski pregovor: 'No hay mal que por bien no venga!' — Vsaka stvar ima tudi svojo dobro stran!“

+ + +

Portugalec, moj naslednji intervjuvanec, spada k skupini iskalcev, t.j. „buscadores“. Je izmed onih, ki ponoči iščejo kosti in papir. Tiho in vdano mi izpričuje svoje trpljenje. Vsega upognjenega, bledičnega, si tega sem smatral za starca, dasi mi je zatrjeval, da ima šele 36 let:

„Bil sem izmed prvih naseljenecv v kampamentu in poznal sem mnogo hujše dneve: glad, mraz in poniževanje. V želodcu je krulil glad, po ulicah je vihrala burja. Popolnoma demoraliziran in potr sem se končno odločil, da poprosim v okolici kolodvora Retiro za kakšne centave. Zašpehani klobuk sem si potegnil skoro na oči, s krajci suknje sem si zakril vrat in brado in hodil brez cilja. Večkrat se mi je vzbudila želja, da ogovorim koga, ali vselej mi je vdaril

tok krvi v glavo in nadaljeval sem svojo pot. Končno sem ogovoril mlad parček, ki je prihajal s postaje. Nista mi odgovorila. Obrnil sem se na starca z dragocenim kožuhom, ki me je odklonil z neprijazno kretnjo. Slišal sem kasneje mladega fantina, ki je rekel svoji spremljevalki: „beračijo, da lahko pijejo“. — Pa je bilo že cele tri dni in noči, da nisem imel grižljaja v ustih. Moj prvi poizkus beračenja je torej klavrno končal... Pol mrtev gládú, mraza in sramú sem se napolil proti reki ter se zarotil, da ne bom nikdar več beračil. Ko sem obupano postavljajal nogo pred nogo po parku Retiro, sem naletel na druga v trpljenju. Bil je Litvanec. Imel je 40 centavov ter jih je po bratovsko delil z menoj. Vsedla sva se v mlekarno ter pogoltnila vsak po eno belo kavo s 3 kišeljci. Mistil sem si, da še ni vse izgubljeno, dokler se bomo podpirali vsaj tisti, ki ne premoremo več kot 40 stotink.

Danes je za drobec boljše. Sem knjigovez in neke ljudomile redovnice mi dajo vsak teden par knjig v vezavo. Ali primernega orodja nimam.“

+ + +

Kakor so mi pravili Hrvati in Slovenci, je na pustni torek umrl v kolibi št. 534 Nемеc Aleksander

Fresch, ki je bil v Argentini brez slehernih sorodnikov. Policija je takoj po ugotovljeni smrti zahtevala „asistencio público“, ki je mrtevca prepeljala v „morgue“, da ga raztelesijo, nakar so ga prav gotovo upepelili.

Nobeden njegovih sotrpinov ne ve ničesar o njegovi preteklosti. Ni imel ne znancev, ne prijateljev. In ni podatkov, da bi mogli obvestiti vsaj sorodnike. Svojo sramoto in mizerijo je skrnil v kampament brezposelnih. Med onimi, ki so se kakor on, razporočili z človeško družbo, je mirno čakal smrti, ki ga je poljubila baš na pustni torek, ko je vse okrog njega prekipevalo veselja in razposajenosti...

Mogel bi se bil rešiti predčasne smrti, če bi bil zaprosil policijo, da ga internira v kaki bolnici. Toda prišel je v kampament odločen v njem umreti in ponesti se boj v grob zgodovino svojega življenja. Medtem pa je tuberkuloza neprestano glodala po njegovih preperelih pljučih.

V dnevih karnevala čutijo brezposelni bolj kakor kdajkoli svojo zapuščenost in bridkost. Samo Fresch je izražal svoje zadovoljstvo. Pravil je, da se počuti boljše in da bo šel gledat karnevalski sprevod. Kašelj se mu je ublažil, lica so mu porudela in oči so se mu lesketale... Maškare so se vozile v avtomobilih okrog kampamenta in Fresch je posedal ob vratih svoje kolibe ter jih pozdravljaj z robcem. To je bilo v soboto in nedeljo. V ponedeljek se je počutil slabo in se je iz svojega ležišča smehljajl ko mu je donel na uho vrišč maškar, bogatih buenosajreških maškar, ki so se prešerno vozile okrog kampamenta brezposelnih, kakor bi se hotele posmehovati onim, ki se ne morejo zabavati... V torek zjutraj ni bilo več smeha, ne glasu na njegovih ustnah. Vse prigovarjanje sodrugov, da bi zapustil kako sporočilo za svoje sorodnike, je bilo brezuspešno. Na pustni torek, ko se vse raduje, je zaprl oči za večno. V njegovi edini zapuščini, starem kovčku, so oblasti našle diplomu tehnične visoke šole v Hannovru ter člansko izkaznico inženirske zbornice v Filadelfiji...

Se nadaljuje

Moje življenje

PAVLA PEGAN BOH

Moj oče Peter Pegan in mama Ana Princes sta se poročila v Trstu meseca februarja leta 1905. V tem mestu sta imela gostilno in prvih pet otrok se jima je rodilo tam.

Ko je izbruhnila prva svetovna vojna je moral oče k vojakom in sicer k mornarici. Mama se je umaknila z ostalimi otroci v svoj rojstni kraj. Naša hiša stoji v Vipavi, na pobočju hriba, dve ulici pred tamkajšnjim malim semeniščem. Leta kasneje, ko je mama čakala mene, je na snegu padla in tako sem se jaz rodila v Vipavski dolini kak mesec pred napovedanim časom, in sicer 18. decembra 1924. Takrat sem imela že osem bratov in sester, ki so bili: Pierina, Karel, Etko, Leander, Lenka, Slavica, Milka in Angel. Kasneje pa se je rodila še sestra Berta. Brat Karlo je umrl za davico, ko mu je bilo deset let, malo Etko pa je pobrala pljučnica, ko je imela šest mesecev in je zato nisem poznala. Kadar smo se kasneje otroci doma kdaj kregali med seboj, nam je rekla mama: „*Otroci, imejte se radi; če se nimate radi, se spoštujte, če se ne morete spoštovati pa niste vredni, da na vas sije sonce.*“ Moram reči, da smo bili vsi delavni in poštenei.

V otroških letih sem bila bolj rahlega zdravja. Mama me je zdravila z domačimi zdravili in kopelmi po navodilih iz knjige župnika Kneippa, ki je bila takrat med nami zelo poznana. Ko sem bila stara tri leta me je mama peljala v otroški vrtec, kjer sem bila od 9h zjutraj do 5h popoldne in tam tudi kosila. Ko pa sem nekaj let kasneje začela hoditi v osnovno šolo sem se od kraja slabo učila. Čisto nič nisem razumela, najmanj pa računanje. Oče me je vsako nedeljo popoldne po litanijah učil računati s fižolčki ali pa s koruzo.

Bratje in sestre so bili bolj nadarjeni od mene. Spomnim se, da sem zelo prosila Mater božjo, naj mi pomaga, da bi se lažje učila. Nekega dne sem šla v šolo in kar naenkrat se mi je v glavi odprlo, stvari sem razumela in sem pričela brati.

Šolo smo imeli od osmih zjutraj do pol ene popoldne od ponedeljka do sobote. Pozimi smo imeli tudi ročna dela in sicer dvakrat na teden po tri ure popoldne. Tam smo se dekleta učila šivati, plesti pa tudi kuhati. Šola je imela vrt, kjer so nam od petega leta naprej, fantom in dekletom, na pomlad kazali kako sejati in saditi zelenjavo in podobno.

Seveda je bila šola državna in smo morali v njej govoriti samo italijansko. Starši so nam pripovedovali, kako so po koncu prve svetovne vojne Italijani zasedli naše kraje in hoteli zažgati vse slovenske knjige, kar jih je bilo v šoli. Ko so ljudje to zvedeli, so vdrli v šolo, pobrali knjige in jih nesli na varno v župnišče. Spomnim se, da me je italijanski učitelj v šoli zaprl za kazen v razred tudi po eno uro, kadar me je dobil, da sem govorila slovensko. Mama mi je potem naročila, naj rečem učitelju, da mi bo prinesla v šolo kosilo, če me bo še enkrat zaprl.

V šolo je hodil tudi italijanski duhovnik, da bi nas učil krščanski nauk. Malo predno je prišel med nas, smo se zmenili vsi otroci in pobegnili iz šole domov. Zelo radi pa smo imeli našega gospoda dekana Ignacija Breitenbergerja. Bil je naš duhovni oče. Kako lepo nas je učil krščanski nauk. Z velikimi in živo barvanimi podobami nam je razlagal zgodbe stare in nove zaveze svetega Pisma. Zelo se je zanimal za mladino in se trudil z nami. Vsi smo ga spoštovali in imeli radi. Pripravil me je tudi za prejem svetega obhajila. Imela sem šest let, ko sem prvič dobila Jezusa v svoje srce. Pozimi nas je oče učil slovensko. Vsak od nas otrok je moral prebrati po eno poglavje kake knjige in če nismo česa razumeli, nam je oče razložil. Knjige nam je posojal gospod dekan.

Decembra meseca, sredi zime, smo imeli v cerkvi zornice. Morali smo vstajati ob pol šestih, da smo bili ob šestih pri sveti maši. Včasih je bilo zelo težko vstati, ker je bil hud mraz in je po cesti prepevala burja.

Spomnim se, da sem nekoč pri sosedih utrjala rdeč nagelj in ga prinesla domov. Ko je oče to videl, me je dal čez kolena in mi jih s tenko palico naložil. Ozdravil me je podobnih skušnjav za vse življenje. Moj oče je opravljal zidarska dela. Dolgo je bil zaposlen pri gradnji bolnice in vojašnice, katere je gradila država. Ko se je vrnil domov z dela, je vsak večer zapisal na stenski koledar ure, ki jih je tisti dan opravil. Pravil je, da ga skušajo Italijani vedno za kako uro prikrajšati. Zvečer smo skupaj molili rožni venec. Vsakokrat, ko je pričel oče moliti naprej, sem na mizi zaspala in se zbudila malo poprej ko je skončal. Potem mi je naročil, naj hodim med molitvijo po kuhinji gor in dol, da me spanec ne bo premagal.

Leta 1931 sta oče in brat Leander odšla čez mejo v Ljubljano, ker nista hotela biti fašista. Mamo so pričeli fašisti preganjati in zasliševati, kje sta njen mož in sin, hoteli so nam vzeti kravo in še nekaj drugih premičnin. Mama pa je šla na sodnijo in rekla sodniku: „Pripeljem vam svoje otroke, vi pa podpišite, da jih boste redili in vzgajali. Če mi vzamete kravo, seno in druge reči, kaj naj dam otrokom jesti?“ Sodnik se je razjezil in zakričal nad mamo: „Fuori!“ (Ven!) Mama pa se je prišla za stol in mu rekla: „Bila sem poprej tukaj kot vi in bom tudi, ko vas ne bo.“ Končno nam krave niso vzeli. Po dveh letih, ko je Mussolini razglasil pomilostitev, se je oče vrnil. Bila je zima. Otroci smo bili sami v hiši, ko je zunaj potrkalo po vratih. Sestra Slavica je šla odpirat in rekla gospodu, ki je stal pred vrati, naj pride drugič, ker mame ni doma. Gospod pa se je posmejal in rekel: „Ali ne vidite, da sem jaz, vaš oče!“ Vsi smo prihтели in ga objeli, on pa je objel nas, vseh pet. Brata Leandra ni bilo, ni se vrnil, ostal je na drugi strani meje.

Otroci smo rasli pa morali tudi veliko delati. Spomladi smo morali

vstajati že ob štirih zjutraj, da smo šli na goro po travo za živino. Mama je rekla, da si je treba zajtrk zaslužiti. Potem smo se umili in odšli v šolo, starejši na polje, oče pa delat. Mama mi je nekoč ukazala, naj za večerjo jaz skuham prežgano juho. Vzela sem malo preveč moke in še preveč sem jo zažgala, tako da moje juhe niso marali jesti. Oče pa je pojedel kar dva krožnika in mi rekel, da se bom že navadila in drugič boljše skuhalo. Moja mama je bila zelo dobra, oče pa moder in pravičen.

Zimski večeri so bili pri nas doma zelo lepi. Ker so bile moje sestre luštkane, so jim fantje prihajali pod okno spalnic, ki so bile v prvem nadstropju, z violino igrati in peti. Ko je oče to opazil, je dal napraviti take „gartre“, da še maček ni mogel skozi. Vse štiri so se kmalu poročile.

Ko sem imela petnajst let, se je pričela druga svetovna vojna. Po cerkvah so vsi mali zvonovi žalostno zvonili, da je odmevalo po dolini. Upali smo, da bo kmalu konec italijanske zasedbe in smo bili vsi navdušeni za četnike, ki so se zbirali nekje v hribih. Ko pa je prišel tri leta kasneje, 8. septembra 1943 razpad Italije, smo bili vsi razočarani. Z Nanosa so prišli v dolino partizani in partizanke, ki so nosili na kapah rdeče zvezde. Prišel je tudi komunist Kidrič in imel pri nas predavanje. Pravil je, da lahko uničimo tanke tudi s puško, če je treba. Neko jutro sva šli z mamo v vas k peku in sva videli, kako se je vila po cesti cela nemška divizija SS. Partizani so čez noč izginili. Ko sva se z mamo vračali domov, je nek nemški vojak vrgel pred naju tablico čokolade. Pobrala sem jo. Ko so ljudje to videli, so povedali partizanom, da sem vzela od Nemcev čokolado in rekli so, da so me ti zato obsodili na smrt.

Drugo jutro sva šli z mamo v Manče, da bi v vinogradu nabrali v košaro, ki sva jo nesli s seboj, nekaj grozdja. Zunaj vasi je bila nemška straža. Vojaki so zahtevali, da jim pokaževa svoje dokumente. Mama, ki je znala nemško, je povedala, da sva namenjeni v bližnji vinograd in da ne nosiva s seboj dokumentov. Ker so ljudje videli, da sva govorili z

Med vojno pod nemško okupacijo.

vojakom, se je pričelo govoriti, da sva špijonki. Med tem so Nemci razglasili, naj se vsi, ki so ob italijanskem razpadu odšli v hribe, takoj vrnejo. Čez 24 ur se bo začela ofenziva in če koga dobijo po tem v gozdovih, ga bodo obesili. Vedeli smo, da je naš brat s partizani nekje v bližini. Ko sva bili drugi dan spet v vinogradu, sva slišali na Razdrtem pri Postojni strašno hudo streljanje in videli, da se je tam nebo rdeče svetilo. Mama je pokleknila na tla in na glas rekla: „Sin Davidov, prosim Te, reši sina, ki je zdaj v ognju“. S starejšo sestro sva šli kasneje iskat brata na Nanos k Blažonu. Tako se je imenoval hotel, kjer je bila takrat partizanska komanda. Brata nisva našli. Videli pa sva, kako se njihovi oficirji grejejo pri ognju s partizankami. Kar zastudilo se nama je. Vseposod sva spraševali kje je brat pa se morali pred nočjo vrniti domov. Kake tri dni po tem se je ponoči brat vrnil in se skrtil v seno. Ko sem prišla zjutraj v hlev, da odpravim živali,

sem ga našla. Dolgo se je skrival. Takrat so Nemci v Vrhpolju obesili 11 fantov.

V letih 1943 in 1944 sem hodila peš v Trst. V nahrbtniku sem nosila maslo, ki sem ga v Trstu zamenjala za riž in sladkor. Tam je bila poročena moja sestra, ki mi je maslo rade volje zamenjavala. Seveda pot ni bila lahka, saj sem morala prehoditi v eno smer 40 kilometrov in potem prav toliko nazaj. Ko sem šla na to pot prvič, so me visoki čevlji močno ožulili. Drugič je bilo že bolje. Vsak teden sem opravila to pot. Ko sem se meseca marca nekoč vračala, sem opazila, da me ljudje, ki sem jih srečavala, gledajo. „Le zakaj me tako gledajo“, sem si mislila. Ko pa pridem do vasi zagledam mamu, ki me je čakala na cesti vsa objokana. „Mama, zakaj pa jokate?“ sem jo vprašala. „Danes ob 5h zjutraj so te prišli iskat Nemci. Če se jim v 24 urah ne javiš, bodo odpeljali mene“, mi je vsa v solzah povedala mama. Ljudje, ki so stali v bližini so mi svetovali, naj grem v goro k partizanom. Oče pa je rekel, da bom šla tja samo po njegovem truplu. Tako sem se šla drugi dan javit na nemško komando.

Sprejel me je nemški oficir, ki se je zadržal nad mano, da sem partizanka. Rekla sem, da to nisem. Zahteval je moje papirje, potem pa rekel, da sem mlado dekle, ki bi moralo delati. „Delat pojdi!“ je zakričal in me poslal na delo v hotel Adria, kjer so imeli Nemci kuhinjo. Tam sem morala skupaj z drugimi, starejšimi ženskami, lupiti krompir od 8h zjutraj do 6h popoldne. Vide-la sem, da imajo oficirji prav tako hrano kot vojaki. Opazila pa sem tudi, da se v prvem nadstropju včasih maje zavesa in da so gledali kako delamo. Oficir, ki me je poslal delat, me je vprašal, če hočem zamenjati delo. „Šla boš servirat v kasino,“ je rekel. Rekla sem, da grem, ker je bilo delo bolj čisto. Odšli sva dve dekleti in obema je bilo enako ime. Hotela sem se naučiti malo nemško. Spraševala sem kako se reče po nemško to in ono. Ko je nekoč prinesel nek vojak v kuhinjo veliko skledo špinace, sem ga tudi vprašala, kako se ji reče po nemško. Povedal je. Jaz sem

potem besedo ponavljala, da je ne bi pozabila. Ko sem odšla v jedilnico, da bom stregla pri mizi, me je vprašal komandant, kaj bo za kosilo. Jaz sem mu odgovorila po nemško in dodala, „*vi ne veste kako dobro moja mama naredi to z mlekom in maslom.*“ Vsi so se začeli na glas smejati. Prvi se je obvladal komandant: „*Prosim vas, da kaj takega ne govorite tukaj v kasinu!*“ Zunaj sem vprašala hotelirja, kaj je tako smešnega in sem ponovila, kar sem rekla prej. Pa se je pričel smejati še on in mi rekel, da je to, na grd način povedano, odpadek od krave. Strašno me je bilo sram.

Maja meseca smo dobili pismo od svakinje iz Ljubljane, da so moje-ga brata Leandra zaprli in namlatili, da je poslal domov okrvavljeno perilo. Mama je šla h nemškemu komandantu in ga prosila, če lahko kaj naredi za njenega sina. „*Ničesar ne morem narediti zanj, še za vašo hčer ne. Danes jo je prišel naznaniti neki moški, da dela za partizane*“, je rekel oficir mami, ki je seveda ugovarjala, da to ni res, a se je vrnila domov še bolj zaskrbljena.

Zgodaj zjutraj so me prišli iskat nemški vojaki s strojnico. V kovček sem spravila nekaj perila, potem smo se poslovili. Oče me je zelo stisnil k sebi in rekel: „*Pavla, jaz te imam zelo rad, a če boš šla na slabo pot, pozabi na očeta in na dom. Boga ne pozabi in Bog ne bo pozabil nate.*“ Na čelo mi je napravil križ. Mama je šla z mano do kamiona. Rekla je: „*Bolje je krivico prestajati, kot jo storiti.*“ Potem sva se poslovili.

S kamionom so me odpeljali do vlaka, ki je odpeljal proti Nemčiji. Zvečer se je vlak ustavil v Salzburgu, ki so ga napadala ameriška in angleška letala. Bombe so padale, da me je bilo kar strah. Vojaki, ki so nas stražili so bili od nemške Wehrmacht, so bili, moram priznati, do mene spoštljivi. Naslednje jutro nas je vlak pripeljal v München, od tam pa še isti dan v Starenberg an See, kjer so rekli, da bom morala ostati in delati. Neki ljudje so me prišli iskat za delo na polju, kjer sem morala prijeti za vsako delo. Tako na primer sem morala na polju trgati koprive, s katerimi so bile poseja-

ne vse njive tam okoli. Rekli so, da iz kopriv delajo blago. Na polju nas je delalo veliko deklet, večina so bile iz Holandske. Oktobra meseca pa so me poslali delat v pekarno, kjer sem morala delati vse od kraja.

Naslednje leto, bilo je 1945, so zasedli Sternberg Amerikanci. Iz hiše, kjer smo stanovale delavke, so nas signalni na cesto, kjer smo ostale vso noč. Drugo jutro so rekli, naj se vrnemo v hišo. Našle smo vse razkopano in prevrženo, kot da bi bil potres. Govorilo se je, da so vojaki iskali zlato.

Ves čas sem imela pri sebi Marijino čudodelno svetinjico. Med Amerikanci je bil nekdo, ki je znal italijansko. Rekel mi je, da moram z njim. Odvrnila sem mu, da nisem Nemka in da ne grem, če ne prinese pismenega povelja podpisanega od komande. Proсила sem Marijo, naj mi pomaga. Vojak je rekel, da se bo vrnil s pismenim ukazom, pa se ni.

Spoznala sem neko dekle, ki je delala v bližini, ime ji je bilo Cilka Krek. Bila je kako leto mlajša od mene, doma pa je bila iz Škofje Loke. Zelo radi sva se imeli in se o vsem pogovorili. V mestu je bilo takrat polno američanskih vojakov, ki so prihajali tudi v pekarno, kjer sem delala. Skoraj vsi so razumeli kaj italijansko in tako sem jim rekla, kako rade bi šli s Cilko domov. Odgovorili so, da to ne bo težko, ker gredo dvakrat na teden s kamioni v Italijo po živež. Da se dokončno pomenimo, so nama naročili, da se dobimo po delu zunaj mesta. Res sva šli s Cilko proti večeru na dogovorjen kraj. Tam sta naju čakala dva Amerikanca, ki sta rekla, da nama bosta vse razložila. Naenkrat je Cilka s svojim Američancem nekam izginila, ta pa, ki je bil z mano, je rekel, naj se vsedem na travo. Prosil me je za roko, da me vrže na travo, pa sem ga tako ugriznila vanjo, da me je izpustil. Stekla sem in klical Cilko. Našla sem jo malo naprej. Amerikanec jo je imel na tleh in jo je tepel, ker se mu je upirala. Ko me je zagledal, je vstal. S prijateljico sva odšli domov in se bridko zjokali. (Mislim, da se oni Amerikanec, če še živi, gotovo spomni mojih zob!)

Dalje prihodnjič

LETO BREZ SONCA

MARKO KREMŽAR (4)

Odhod *(nadaljevanje)*

Pot ni bila naporna, a težila nas je negotovost, ki se je tiho širila med nami. Nekdo je, Bog ve od kod, prinesel sporočilo, da se ne bomo ustavili v Tržiču, da moramo čez Ljubelj, ker nam partizani lahko pretrgajo pot na Koroško, kjer so Angleži že južno od Celovca.

Kolona se je zdaj pomikala sicer počasi, a brez prestantka. Skozi Tržič sem krenil v klanec s težkim korakom in se naslanjal na kolo. Ker sta se nahrbtnik in plašč vozila s tovornjakom, ki je nekje zaostal, sem se pomikal ob vrsti beguncev navkreber razmeroma hitro, obložen le s krušnjakom in s puško. Na strmi cesti sva se z Zmagom znašla med samimi civilisti. Neki fant je pritekkel od nekod in zaklical, če sva že šla po čevlje. Nisva vedela, o čem govori, pa nama je pojasnil, da je tam zadaj tovarna, polna čevljev in če pohitiva, bova dobila še kaj. Da je to res, sva videla, ker je imel v rokah par novih čevljev. Spogledala sva se in se ozrla, kamor je pokazal fant. Res je bilo okrog že oddaljenega poslopja, mimo katerega sva prišla, gneča ljudi, ki so tekali ven in noter. Prej tega nisva opazila. Po cesti je s hitrim korakom prisopihal neki mož. Na rami je nosil velik kos debelega usnja za podplate. Napol zvitega je z roko komaj obdržal na rami. Ko je prišel do voza, ki ga je čakal ob cesti, je zagnal balo med drugo prtljago in pognal. Konja sta se napela in voz je zapeljal spet v kolono, ki se je med tem pomikala navkreber.

S prijateljem sva krenila naprej. Čevljev nisva potrebovala. Vsa upehana sva se končno spet znašla v skupini domobrancev, ki so potiskali kolesa ob vrsti begunskih voz in pešcev. Teh je bilo na strmi cesti videti več kot prej. Ker so konji težko zmagovali strmino, so ženske in otroci, ki so se prej vozili, zdaj stopali ob vozovih in večali gnečo. Čeprav nismo hiteli, smo kolezarji vendarle počasi prehitevali vrsto na desni. Najšibkejši konj ali najbolj obloženi voz sta narekovala ritem vsej nepregledni koloni. Tovornjaki, ki jih ni bilo veliko, so se morali prilagoditi konjskemu koraku.

Pričelo se je mračiti. Stisnjen med vozovi se je pomikal večji siv vojaški avto, malo naprej pa še eden, podobne barve. Postajala sta pa spet poganjala in se pomikala meter za metrom. Serpentinasta ozka cesta jima ni pustila, da bi pognala hitreje. Tudi to smo kmalu prehiteli. Nekdo je rekel, da je bil to domobranski štab, kar ni bilo verjetno, a vendarle pomirjajoče. Čeprav okrog avtov ni bilo videti nobenega domobranca in zaradi mraka nisem razločil potnikov, sta morda le vozila kake častnike in kjer so ti, tudi kak domobranski odde-

lek ne more biti daleč. Ljudje so govorili, da imajo domobranci zasedena oba roba soteske, po kateri se je vila cesta vedno višje, ker bi nas sicer partizani od tam lahko napadali.

Na cesti, kjer so bili poleg nas sprva sami civilisti, sem opazil majhne skupine vlasovcev. Ruski vojaki generala Vlasova so se umikali pred sovjetsko armado že nekaj mesecev in so zdaj skušali priti čim bolj na zahod, da ne bi padli v sovjetsko ujetništvo. Bržkone so počivali nekje ob cesti in so se kasneje spet vključili v kolono. Lahko jih je bilo razločiti, ker so nekateri njihovi oficirji nosili visoke kožuhovinaste kučke.

Čim bolj se je cesta dvigala, globlje se je pogrezala med strma pobočja visokih hribov na levi in desni. Ob njej je bilo slišati šumenje hudournika, ki si je utiral pot v dolino. Znočilo se je. V temni soteski sem se kljub množici temnih postav, ki so se pomikale v isto smer, počutil majhnega in tesno mi je postajalo pri srcu. Izza skal ali iz temnega gozda, ki jih je deloma pokrival, bi lahko vsak čas zadrdrale strojnice ali usekali minometi. Ker na vsej poti nisem srečal nobene naše čete, kaj šele udarnega bataljona, sem kot menda vsi upal, da so naše bojne enote res razporejene po vrhovih nad cesto. Postal je temno, da si cesto bolj slutil kot videl. Nihče v koloni ni imel prižganih luči. Tu in tam je švignila proti nebu kaka raketa in za hip razsvetlila sotesko, ki se je nato pogreznila še v globljo temo. Enakomerna svetloba je prihajala le z zvezdnatega neba nad nami.

Ko sem zavil okrog nekega ovinka, je vsa soteska zasijala v čudni luči. Na levi in na desni je gorel gozd. Visoke smreke so prasketale kakor orjaške baklje in tu in tam je katera s pokom tresčila na strma tla. Del ceste je bil od ognja razsvetljen, a za plameni je bila

tema še bolj črna. Govorili so, da so popoldne partizani od daleč obstreljevali cesto s težkimi minometi. Žrtev baje ni bilo, a gozd se je vnel. Ob rdeči svetlobi smo stopali po strmi cesti, utrujeni in zbiti, proti naslednje-mu ovinku, kjer nas je spet čakala noč.

„Prostor! Prostor!“ Skozi gnečo ljudi in živali si je v temi utiral pot motociklist domobranec. Mož na velikem, močnem motorju, ki je rohnel pod njim, ves prašen v širokem plašču, z brzostrelko prekrižano pred seboj, s temnimi očali proti vetru, v katerih je odseval soj požara, ki smo ga pustili za sabo, je bil videti kot prikazen. Ko je pripeljal mimo in se skoraj obregnil vame, sem ga spoznal. Bil je eden bivših bratovih soborcev, kasneje višji narednik iz Kočevja. „Kam pa tako hitro?“ Ustavil se je in me pogledal: „A, ti si. Ne hodi naprej! Parizani so zasedli dravski most! Grem na štab poročat“, mi je povedal v naglici in pognal. „Ali je Ljubelj še prost?“ sem zaklical za njim. „Se!“ je odgovoril in že utonil v procesiji postav, ki so polnile cesto od roba do roba.

„Kam sedaj?“ Kar nas je bilo domobrancev v bližini, smo stopili na rob ceste in se gledali. Tudi kolona je stala. Ne vem, ali zato ker vozovi niso mogli naprej ali ker so vozniki slišali, da je pot presekana. Po kratkem posvetu smo sklenili, da si poiščemo prostor za prenočevanje. Ob dnevni svetlobi bo vse drugače in morda pride po cesti za nami kak oddelek domobrancev s poveljem, kako in kaj. Tudi štabni kamion je bil nekje daleč zadaj in v avtomobilih, ki smo ju prehiteli, so bili gotovo častniki, ki bodo poznali položaj bolje od nas. Bilo nas je kakih dvanajst. Pričeli smo se ozirati, kje naj bi polegali. Ravnega prostora ni bilo. Nekateri so pričeli legati na rob ceste.

Med ljudmi pred nami je bilo spet slišati prerivanje in glasne klice. Iz teme se je izvila visoka postava v dolgem vojaškem plašču s kučmo na glavi. Ko je stal pred nami, smo videli, da je višji častnik Vlasove vojske. V nemščini, ki jo je govoril približno tako slabo, kot sem jo jaz razumel, je spraševal, kje je domobranksko poveljstvo in povedal, da je dravski most v rokah komunistov. Za vsak slučaj je vprašanje ponovil še po ukrajinsko in nestrpno čakal na odgovor. Malo smo se v zadregi spogledali, pa odločno pokazali po cesti nazaj, od koder smo prišli. Pozdravil je in nadaljeval pot, da s Slovenci koordinira, kot je rekel v svoji mednarodni govoric, preboj čez Dravo in skupni nastop v primeru partizanskega napada.

Postajalo je vedno hladneje. Z Zmagom sva sklenila, da je bolje, če se vrneva in poiščeva štabni tovornjak, kjer bova našla svojo opremo in morda še kaj, s čimer se bova lahko pokrila. Pričela sva se prerivati navzdol v smeri proti Trziču. Kmalu sva videla, da to ni lahko. Cesta je bila polna utrujenih ljudi, ki se niso bili pripravljene umikati dvema domobrancema, ki rineta v napačno smer. Nisva se še pehala in prerivala deset minut, ko sva naletela na močan oddelek dobro oboroženih domobrancev, ki jim je poveljeval neki višji oficir, ki sem ga poznal s štaba. Šli so na izvidnico ali morda v zasedo. Povedali so, da štabni avtomobil ni več daleč. Opazil sem, da s prijateljem nisva sama in da nama sledi kar nekaj domobrancev iz naše skupine. Kmalu

smo naleteli na prostoren avto, v katerem so rekli, da se vozi general Krener. Avto je stal v vrsti kot vsa vozila, a okrog njega so stale skupine domobrantskih častnikov in vojakov, ki niso bili del naše, tako imenovane štabne čete. Zdelo se mi je, da ni bil eden od avtov, ki smo jih prehiteli. Verjetno je kljub zabasani cesti pripeljal za nami.

Zaman sva se ozirala v temo pod nama po obrisih štabnega tovornjaka z opremo. Povedali so nama, da je zelo daleč zadaj nekje in da se do jutra kolona ne bo več premaknila. Spet sva iskala ob cesti raven prostor z nekaj trave, da bi legla. Našla sva ga nedaleč proč, legla drug ob drugem in se pokrila z Zmagovim plaščem, ki ga previdni prijatelj ni zaupal tovornjaku. Nekaj časa sva drgetala na mrzlih tleh; en plašč za dva je bil ravno dovolj, da naju je oba zeblo. Potem je Zmago vstal, stopil v temo in se čez čas vrnil s še enim vojaškim plaščem. Vprašal sem ga, kje ga je dobil, pa je pojasnil, da na nekem vozu. Zdaj sva se lahko pokrila vsak s svojim plaščem in sem kljub mrazu kmalu zaspal.

Ko sem se zbudil, sem opazil, da ležim ob cesti sam. Zmago, ki ni mogel spati, je vstal, me pokrila še s svojim plaščem, da me ne bi zeblo, pa se grel tako, da je hodil po cesti gor in dol ob procesiji ljudi, ki so kinkali na vozovih ali spali po kamnitih tleh. Prav tedaj se je sprevod spet pričel pomikati. Bilo je hudo mraz. Sklenila sva, da ne bova čakala na štabni tovornjak in bova raje krenila naprej proti Ljubelju. Bilo je okrog štirih zjutraj.

Že blizu prelaza sva naletela na več ognjev, ki so jih ob robu ceste kurili begunci. Postala sva, se malo ogrela, pa stopila do naslednjega, dokler ni bilo ognjev konec, ker so ljudje ponovno stopali za vozovi, ki so se komaj premikali.

Opazil sem, da se je pričelo nebo jasni. Kmalu je sonce pozlatilo robove nad cesto in končno se je zdnilo tudi v soteski. Pričel se je nov dan.

+ + +

Za ovinkom se je soteska odprla. Nedaleč pred nama je bilo videti travnik in nad njim nekaj od sonca ožarjenih barak. „Do barak še pririneva, potem pa se bova zleknila na soncu in počivala, saj do predora ne more biti daleč“, sva sklenila in se z novimi močmi pognala po strmi cesti. Kolesi, ki naj bi nama bili v pomoč, sta bili že nekaj časa kar odveč in komaj sva čakala, da ju kam položiva, po možnosti v mehko travo poleg naju.

Čeprav je moral biti predor nekje blizu, je bil trenutno najin cilj travnik. Cesta je bila zabasana z vozili, ob njej je stalo nekaj avtomobilov, po sredi so konji ob kričanju in vzpodbujanju voznikov s težavo vlekli za seboj vozove, med njimi se je pomikalo nekaj velikih tovornjakov in nama zastiralo pogled. Prav ko sem nameraval prehiteti enega od teh, zaslišim, da me nekdo kliče. Glas je bil nedvomno ženski.

„Ja Marko! Ali si res ti!“ Pogledam, kdo naj bi bil in zagledam, kako teče čez travnik z brega proti nama Poglajenova Marta. Kaj dela na ljubeljskem klancu ena od deklet iz fare Svete družine v Mostah? Jasno je, da

je tudi ona na begu, a je vendarle lepo, da se srečamo. Skrb se zdi kar naenkrat manjša, saj se seli pred komunisti na Koroško pol sveta. Marta je videti vesela. Povedala nama je, da je malo višje pri barakah nekaj deklet, ki kuhajo za utrujene domobrance. Ostala je na cesti, da ujame še koga, ki bi bil potreben okrepčila, midva pa sva krenila kar po travi do barak, kjer je gorelo na prostem nekaj ognjev. Že od daleč sva opazila nad ognji črne kotle, iz katerih se je lepo kadilo.

Res se je sukalo okrog barak in kotlov več deklet. Nekaj jih je bilo iz naše, moščanske fare, in pozdravljanja ni bilo ne konca ne kraja. V travi je sedelo že precej domobrancev in zajemalo nekaj iz menažk, ki so jih držali na kolenih. Tudi midva sva dobila najprej vročega čaja, potem pa še gosto juho z makaroni, ki je teknila toliko bolj, ker je bila po odhodu iz Ljubljane najina prva topla hrana. Potem sva pomila menažki in se zleknila v travo pred barakami na toplo sonce. Dekleta pa so brez prestanka kuhala in stregla domobrancev, ki jih je Marta pošiljala s ceste.

Povedali so nama, da je predor oddaljen le nekaj sto metrov in da nam ga zakriva le še ovinek pri cerkvi svete Ane. Po cesti pod nama se je še kar naprej vila nepretrgana vrsta beguncev. Kar prekmalo sva zagledala, da se je prikazal izza ovinka tudi tovarnjak, ki je prevažal najina nahrbtnika. Ko sva se že poslavljala od prijaznih deklet, me je ena vprašala: „Marko, ali si že videl očeta?“ Presenečen sem jo pogledal „Ne. Kje je?“ Povedala je, da so ga videle malo naprej in da ga ne morem zgrešiti. Zahvalil sem se za jed in za vest o očetu pa hitro krenil na pot.

Ura je morala biti okrog enajstih in sonce je že kar pripekalo, ko sva rinila koleši proti cerkvi sv. Ane, kjer je moralo biti prav takrat konec maše. Bilo je videti kakor v nedeljo na kaki večji fari, pa je sveta Ana komaj podružnica. Begunci, ki so počivali in taborili tam okoli, so se usuli iz cerkvice. Čeprav na poti v negotovost so bili ljudje, ki so prihajali od maše, okrtajeni in počesani ter, vsaj zdelo se mi je, mirni. Pogledal sem po sebi. Obložen z vso opremo, ki sem jo pobral s tovarnjaka, umazan in že močno prepoten sem se počutil med njimi, kot da prihajam iz drugačnega sveta.

Oziral sem se, kje bi videl očeta. Zagledal sem predor, ki je kot ogromno oko zijal iz skalne stene. Ob cesti, na ravnici pred predorom in na travnatih bregovih so postajale skupine beguncev. Opazil sem nekega znanca, ki mi je pokazal, kje je pred kratkim videl ata. Kmalu sem ga zagledal. Stal je na cesti v svoji temni obleki, z aktovko v roki in s črnim klobukom na sivi glavi. Vedno je bil suhe postave, a tisto jutro na ljubeljski cesti se mi je zdel še bolj slok kot sicer. Pogled za očali mu je bil bister kot vedno. Tudi on se je oziral po cesti. Povedali so mu, da so me videli in tako sva iskala drug drugega. Sredi ceste sva se veselo pozdravila. Oba sva bila ganjena, pa sva to skušala drug pred drugim skrbno prikriti. Stopila sva na travnik, se usedla in se pogovarjala.

Ata je skrbelo, ker so bili med nami in Dravo partizani. Povedal je, da je bil prejšnji dan skupaj z drugimi begunci že na koroški strani. Prišli so skoraj do

dravskega mostu, ko so izvedeli, da je to v rokah komunistov. Obrnili so se in prehodili spet vso pot do Ljubelja in skozi predor na Kranjsko. Prepričani so bili, da bodo tam naleteli na kak domobranski oddelek. Ko so videli, da domobrancev ni, da se je nekje tudi prekinila begunska kolona in da na tej strani prelaza ni nikogar, so se zavedli nevarnosti. Če jim sledi skozi predor le majhen oddelek partizanov, bo to pomenilo ujetništvo, če ne smrt. Ko je legla na gorske grebene noč, so se stisnili, kolikor se je dalo, na ploščadi pred predorom. Nihče ni spal. Molili so rožni venec. Proti jutru je prišel v smeri od Tržiča mimo njih manjši oddelek domobrancev in odšel skozi predor. Verjetno so bili izvidnica. Niso se vrnili. Morda so bili v zasedi na koroški strani.

Tudi jaz sem pripovedoval o svojem umiku. Seveda si ata z mojimi informacijami ni mogel dosti pomagati, a vsaj izvedel je, da se vsa domobrantska vojska umika proti Koroški. Skrbelo ga je, ker ni vedel, kje so člani Narodnega odbora, ki so odšli iz Ljubljane kak dan prej. Ali se jim je posrečilo priti do Angležev, preden so partizani zasedli most?

Vedel sem, da ata z Narodnim odborom ni imel rednih stikov. Kot je bilo sporočeno v zadnji številki Slovenca, dne tretjega maja, je Narodni odbor sklical za tisti dan bivše poslance, župane in druge izvoljene predstavnike ljudstva, kolikor jih je bilo mogoče zbrati skrivaj kljub nemškemu gestapo in partizanski VOS, na prvo zasedanje slovenskega parlamenta v Ljubljani na Taboru. Ker je bil ata med nekdanjimi poslanci najstarejši, je bila njegova naloga, da je predsedoval zasedanju parlamenta. Ni pa bil, kot so nekateri kasneje pisali, član Narodnega odbora, katerega je seveda kot zaveden demokrat z vsem srcem podpiral. Kasneje mi je povedal, da je tistega dne odšel s Tabora takoj na uredništvo Domoljuba, ki ga je urejal. Tam so ga kmalu nato iskali gestapovci, pred katerimi se je rešil skozi nek stranski izhod. Potem je hitro stopil domov po nekaj perila in odšel v bližnjo vas, kjer so ga vzeli pod streho in skrili

neki znanci. Ne vem, kdo so to bili, ker je bila takrat navada, da o zaupnih stvareh nismo ne pripovedovali in ne spraševali.

Potem me je ata vprašal, če sem pred odhodom lahko kaj videl mamu. Čisto sem pozabil, da ata ni mogel vedeti o maminem odhodu. Povedal sem mu, da je tudi ona med begunci. Ni mogel verjeti. Trdno je bil prepričan, da sta mama in teta ostali doma. Vest, da sta zdaj nekje na cesti, ga je silno potrla. Ko sem mu povedal, da sta se pozno popoldne še odpravljali od doma, a da sta bili namenjeni oditi s skupino sosedov, se mi je zdelo, da se je skrušil: „Kje hodita zdaj ubogi revii...“ Potem pa me je pogledal in rekel vdano: „Je že božja volja.“ Ni mi očital, da sem mami svetoval, naj gre, a videl sem, da on tega ne bi storil. Dotlej je bil videti pogumen, zdaj pa mu je legla na obraz skrb.

Rekel sem mu, da moram naprej, da dohitim ostale domobrance. Morda je bila četa za zvezo, kateri bi se z Zmagom rada pridružila, že na drugi strani Ljubelja. Z atom sva se poslovila v prepričanju, da se na Koroškem kmalu spet vidiva. Jaz sem mu zagotovil, da bo mama gotovo prišla za nama, a sva oba vedela, da so to prazne besede. Nihče ni vedel, kaj se godi na koncu nepregledne begunske procesije.

Dalje prihodnjič

Popravki:

Dr. Marko Kremžar, avtor knjige *Leto brez sonca*, ki jo objavljamo v nadaljevanjih v naši reviji, nas je opozoril na naslednje popravke:

DŽ, junij 2004, str. 154, 3. stolpec, zgoraj: „...v obnovljenem Zavodu svetega Stanislava, mučenca, po desetletju...“ se pravilno glasi: „...v obnovljenem Zavodu svetega Stanislava, po desetletju...“

DŽ, julij 2004, str. 186, srednji stolpec, 3. odstavek: „Njenega zaročenca dr. Mirka Kremžarja, ki je bil znana osebnost v slovenski katoliški javnosti, a kljub priimku ni bil naš sorodnik, so februarja 1943 pri Črmošnjicah...“ se pravilno glasi: „Njenega zaročenca, globoko vernega dr. Mirka Kejzarja, ki je bil v lavantinski škofiji član škofijskega odbora Katoliške akcije ter kot tak znana osebnost, so februarja 1943 pri Črmošnjicah...“

Duhovno življenje je objavilo

SEPTEMBER

PRED 70 LETI (1934)

Franc Kraševc-Dalibor pričena 11. 'argentinski film': *Brez poselni*, film, ki se bo nadaljeval v več številkah DŽ, do konca novembra. V njem opisuje tragedijo vseljencev v času 'sramotnega desetletja' ('década infame'). Žrtve brezposelnosti so bili tudi mnogi slovenski rojaki, predvsem moški. Slovenske žene in dekleta pa so se uveljavile kot najboljše služkinje, kuharice in hišne pri premožnih Argentincih.

Iz Evrope so prišle ta mesec še štiri slovenske šolske sestre, ki so se takoj odpeljale v indijanske misijone Laishi (provinca Formosa). Slovenski dušni pastir Kastelic pripomni: „Naj bi že skoraj prišle tudi med nas slovenske izseljence!“

Uredništvo DŽ je sredi meseca septembra organiziralo za rojake poučni obisk argentinskega parlamenta. Udeleženci so prisostvovali eni izmed sej poslanske zbornice in obiskali prostore kongresne knjižnice. Kastelic pripomni: „S tem izletom smo napravili nov korak pri vršenju ene najvažnejših nalog našega lista, ki hoče biti več kot samo navadno sredstvo za zabavo in razvedrilo, temveč hoče tudi voditi svoje čitatelje v čim boljše spoznavanje okolice v kateri živijo in vprašanj, ki jih zanimajo in na ta način ustvarjati pogoje in podlago za čim večje izboljšanje našega izseljenskega položaja.“

Od tega meseca dalje ima tednik DŽ svoj **tiskovni sklad**. Urednik povdari, da ne dobi od nikoder nobene podpore in je zato toliko bolj vezan na vestno plačujoče naročnike. Rad pa bi omogočil branje

lista tudi tistim, ki ga ne morejo plačati. „Iz tiskovnega sklada bomo plačevali naročnine za liste, ki jih želimo pošiljati v vse bolnišnice, koder imajo stalno slovenske bolnike in bolnice, nadalje brezposelnim, ki si želijo našega lista in so se že ponovno obrnili na nas za brezplačno dostavljanje, ki pa nam je v današnjih razmerah in v zadovoljivem številu zaenkrat žal še nemogoče, za naše slovenske izseljenske šolske tečaje po raznih deželah, itd. Pomagajte nam torej delati dobro!“

Prvi romarji iz vseh delov sveta so pričeli prihajati v Buenos Aires za 32. mednarodni evharistični kongres. Prišel je tudi nadškof barski Nikola Dobrečić, primas Srbije, ki je zadnje nedeljo v septembru blagoslovil zastave slovenske skupine, ki jih bodo rojaki nosili na kongresnih manifestacijah.

Izseljenski duhovnik Josip Kastelic komentira nedeljsko berilo (Ef 4, 1-6): „Misel, ki jo je mogoče povzeti iz nedeljskega berila večkrat na teden preudarjaj: *Kakšno je Tvoje razmerje, ki si katoliški izseljenec, do Tvoje slovenske katoliške izseljenske skupnosti, do skupne domače božje službe, koliko si že koristil in koliko si že škodil slovenski katoliški izseljenski skupnosti, ki jo apostol tako priporoča?*“

PRED 60 LETI (1944)

SVETA MAŠA
ZA DOMOVINO

Vabilo dušnega pastirja Janeza Hladnika rojakom v Argentini: „V sedanji politični zmedbi, ki vlada v svetu in tudi pri nas doma, so nekateri postali

strašno apatični za domovino in z nekakim fatalizmom čakajo: bo, kar bo. Ne smemo biti tako brezbrizni! Moramo imeti čuteče srce za naše brate, kateri tako strašno trpe.

Vsemogočni Bog je, kateri vodi usodo narodov in ki ima v svoji oblasti tudi srca vseh ljudi! K Njemu torej dvignimo naše goreče prošnje za naše trpeče in obupajoče doma. 3. septembra prihitite vsi verni rojaki, da bo naša molitev bolj močna in bolj uspešna. Pridite k sveti maši v spodnji cerkvi sv. Roze ob 11. uri, kjer se bomo spomnili rojstnega dneva našega kralja. Nekateri zmajajo z glavo ob besedi — kralj... Ne gre za to, da bi sedaj mi razpravljali o tem. Za kar gre je to, da nam kralj predstavlja našo domovino. Njej smo dolžni ljubezen; zanjo smo dolžni moliti. Ona naše molitve in pomoči potrebuje. Samo nehvaležni in sprideni otroci nočejo vedeti za svojo mater, ki je v potrebi in bridkosti.“

ŠTEVILKA 200

Septembrska številka *Duhovnega življenja* je po računih urednika Janeza Hladnika številka 200 in to po 11 letih izhajanja. Urednik objavlja daljši uvodnik. Na koncu ugotavlja: „Naša revija ima nalogo, da nas vse veže in ne da nas razdružuje. Zato ni zavzela in tudi ne bo nikakega pristranskega stališča, ampak se ravna ves čas po eni črti: nas vse mora družiti skupna ljubezen do skupne domovine, skupno bratstvo med nami v tujini in pa usmerjenost proti večnosti po poti, katero nam kaže sveta vera.“ Bliža se konec 2. svetovne vojne in stališče urednika ni lahko: „Nacisti in fašisti so mi že več kot enkrat povedali, da sem na črni listi in da bodo zame vrata nazaj domov zaprta, kadar bodo zmagali... Pa so mi že tudi komunisti sporočili, da imajo zame postavljena vešala in da skrbno zbirajo vse, kar je izšlo v DŽ njim nepovoljnega.“

ZAHVALA UREDNIKA

Janez Hladnik se ob jubileju zahvaljuje vsem sodelavcem revije:

je: članom uredniškega odbora č. g. Davidu Doktoriču, gospodičnima Čehovin in Josipu Švaglju; redovnicam šolskim sestram, ki že 7 let vodijo upravo; rojakoma v tiskarni, „ki s svojim strokovnim znanjem in z ljubeznijo, katero posvetita vsaki številki, mnogo olajšata posle. To sta linotipist Stanko Baretto, ki razreši sam tudi najbolj zamotane rokopise, katerih bi drugi niti pogledati ne hotel in Jožek Ivanič, ki daje stranem in platnicam obliko, ki je včasih zares nekaj umetniškega.“ Ugotavlja tudi, da je med vsemi slovanskimi narodi tu v Argentini prav slovensko glasilo *Duhovno življenje* najbolj veliko in bogato, pa tudi najcenejše.

JUBILEJNA PRIREDITEV

Urednik je povabil rojake, da se 10. septembra udeleže prireditve ob izidu številke 200 v salonu San José na ulici Azcuénaga 164. „Povabite

tudi vaše znance, prijatelje, simpatizante in odlične goste, ki bodo spoznali na tej prireditvi, da Slovenci nismo nikaki 'divji Balkanci', temveč, da smo narod, ki tudi lahko kaj lepega pokažemo iz naše zaloge“.

Prireditev je lepo uspela in dala toliko prebitka, da je pokrila primanjkljaj DŽ v preteklem letu in stroške dvojne številke 200. Prišlo je okoli 1000 oseb, med njimi kakih 300 argentinskih prijateljev.

PRED 50 LETI (1954)

3: **Tridnevne duhovne vaje** so ta dan začele slovenske žene in matere v San Miguelu. Prišlo jih je 29. Govoril jim je duhovni svetnik Alojzij Košmerlj.

5: Novoustanovljena slovenska farna igralska družina v San Justo je **uprizorila komedijo: Ulica št. 15.**

Po opravljeni skupni posvetitvi vseh slovenskih naseljencev Marijinemu brezmadežnemu Srcu so dušni pastirji nadaljevali s **posvečanjem družin in organiziranih skupnosti** skozi ves mesec september. Tako so se posvetile SDO, odbor *Društva Slovencev*, vse štiri veje *Katoliške akcije* in SFZ.

16: SKA je uprizorila **krstno predstavo drame Marjana Wilenparta: Zadnji krajec.**

Med Slovence v Mendozi se je v začetku septembra zopet naselil **stalni slovenski dušni pastir** in sicer **Jože Horn**, ki je bil doslej kaplan v Ciudadeli, okraju Velikega Buenos Airesa.

23: **SKA je posvetila svoj letošnji 21. kulturni večer dr. Tinetu Debeljaku** v skromno oddolžitev za njegovo izredno plodovito kulturno delo in v pozdrav njegovi družini, ki se je mogla šele sedaj, po skoraj 10. letih, združiti z njim. Na sporedu je bil tudi koncert skladb, uglasbenih na njegove tekste.

Iz Jugoslavije je dosedaj **prišlo že več žená z otroki k možém**, ki živé v Argentini. Po dolgih

NE ČAKAJ POMLADI

JANEZ KAČAR

Tam daleč, kraj morja, slovenski je raj!

V tujini mi vsak dan je težje in huje.

Priklenjen za vedno ostal bom na tuje?

Še videl Ljubljano bom, rojstni moj kraj?

Ne čakaj pomladi, ne čakaj na maj.

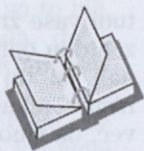
Usoda življenja tako ukazuje,

ko v ognju trpljenja na tujem me kuje.

A moje srce si želi le nazaj!

*Če božja je volja tako odločila,
da zadnja mi ura na tujem bo bila,
uklanjam ponižno se ji že sedaj.*

*Ob smrti pa želja mi bo še prav mila,
naj duša bi moja to milost dobila,
da videla dom bi, na poti v raj!*

iz naše kronike

METKA MIZERIT

MEŠANI PEVSKI ZBOR SAN JUSTO je 17. junija odpotoval na PEVSKO SREČANJE „TREH ZASTAV“ v provinco Misiones. Na tromeji Argentine, Paragvaja in Brazila so si ogledali veličastne slapove na reki Iguazú in lepo predstavili slovensko pesem na pevskem srečanju treh držav. Začetek je bil v Argentini v hotelu El Libertador, kjer je 340 pevcev zapelo vse tri himne. Sledili so pozdravi in nagovori. Namen teh srečanj je: pesem naj druží, goji prijateljstvo in bratstvo. Prvi koncert je bil v Brazilu v dvorani Elias Havigge v zavodu Dinamica. Sodelovalo je šest zborov iz Argentine, med njimi Mešani pevski zbor San Justo, eden iz Brazila in eden iz Paragvaja. Naš zbor je zapel *Yesterday*; *Póngale por las hileras* in *Marko skače*. Drugo srečanje je bilo v Puerto Iguazú — Argentina v stolnici „Virgen del Carmen“. Najprej je bila sv. maša, nato pa koncert. Mešani pevski zbor San Justo je zapel: *Son-ce že zahaja*; *El último café* in *Ave Maria*. Poslušalci so stoje ploskali in prosili še eno pesem. Zbor je dodal: *Buenos días su señoría*. Tretji koncert je bil v Paragvaju v Ciudad del Este v cerkvi Espíritu Santo. Tu je sanhuški zbor zapel: *Planinsko*; *Dečle to mi povej*; *Póngale por las hileras*. Njihovo petje so poslušalci nagradili z bur-

nim ploskanjem.

Dirigentki prof. Andrejki Selan Vombergar, pevkam in pevcem iskrene čestitke in zahvalo, ker so ponesli slovensko pesem do skrajnih meja Argentine.

OBCNI ZBOR v Slovenskem domu V CARAPACHAYU je bil v nedeljo, 27. junija, po sv. maši. Predsednik Doma Franci Žnidar je pozdravil vse navzoče. Bila sta potrjena dva overovatelja Irenej Markež in Pavel Sušnik, zapisnik pa je pisal Janez Žnidar. Sledila so poročila odbornikov, iz katerih je bilo razvidno, da je Slovenski dom v Carapachayu v preteklem poslovnem letu zelo živahno deloval. G. Ivan Žnidar, član nadzornega odbora, se je v imenu članov zahvalil odboru in predlagal razrešnico, ki jo je članstvo s ploskanjem sprejelo. Sledile so volitve kandidatov odborove liste. Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik Franci Žnidar, podpredsednik Maks Skarlovnik, tajnik Janez Žnidar, blagajničarka Ani Klemen, kulturna referentka Marjana Pirc, gospodar Franci Resnik, odborniki: Marjeta Aleš, Ani Resnik, Rozka Klemenčič, Frido Klemen, Pavel Sušnik in Irenej Markež. Nadzorni odbor: Franci Korošec, Ivan Žnidar, Janez Škulj in Metka Slabe. Pravni zastopnik je Marko Amon.

ALOJZIJEVA PROSLAVA šolskih otrok je bila v Slovenski hiši v nedeljo, 4. julija. Veliko otrok in njihovih staršev se je zbralo v cerkvi Marije Pomagaj, kjer je delegat dr. Jure Rode daroval sv. mašo za vse žive in pokojne katehete. Spomnili so se zavetnika mladine sv. Alojzija Gonzage in tudi sv. Marije Goretti. Pri maši je pel otroški pevski zbor s Pristave pod vodstvom Mojce Prešeren Jelenc. Na orgle jih je spremljala gospa Anka Savelli Gaser. Po sv. maši so se otroci skupaj z učiteljstvom poklonili pobitim domobrancem pred spomenikom; prelät dr. Jure Rode pa je opravil molitve za rajne. Vsi skupaj so nato zapeli pesem Oče, mati, bratje in sestre. Otroci in starši so napolnili Dvorano škofa Rožmana in nestrpno čakali igre. Najprej jih je pozdravila šolska referentka društva Zedinjena Slovenija Ani Klemen. Nato pa se je začela **IGRA „GLEDALIŠČE ŽIVALSKEGA VRTA“**, ki jo je pripravila Baragova šola iz Slovenske vasi. Zanimiva zgodba je navdušila otroke, ki so se dobro znašli v svojih vlogah. Igro je režirala Monika Urbanija Koprivnikar; sceno si je zamislila Cecilija Stanovnik. Šepetalki sta bili Olga Sladič Fink in voditeljica Baragove šole Lucijana Servini Čeč. Plese je naštudirala Marjana Urbančič, za luči in zvok pa so poskrbeli Tomaž

letih prisilne ločitve se je tako v veliko srečo in veselje vseh zopet združilo več slovenskih družin. Tednik *Svobodna Slovenija* je doslej zabeležil naslednje (število v oklepaju označuje člane družin, ki so prišli v zadnjem času v Argentino): Pelan (2), Petriček (3), Heinrichar (3), Spreitzer (3), Rozman (1), Bevk (2), Černič (5), Smerdu (1), Indihar (4), Kocjan (2), Zupan (1), Dimnik (1), Marolt (4), Škraba (2), Jarc (1), Savelli (4), Debeljak (4), Vombergar

(4), Dacar (2), Budinek (4), Vivod (3), Keržič (2), Gale (2), Sladič (2), Štefančič (1), Oblak (2), Šerjak (3), Hostar (4), Fink (2), Jenko (2), Mizerit (5), Trobec (5), Godec (3), Lunder (3), Tomažin (2), Jan (3); družine Lojzeta Erjavca (3), Franca Erjavca (2), Ivana Mehleta (4), Franca Mehleta (1), Alojzija Mehleta (4), Lojzeta Mehleta (1); to je doslej 112 novih emigrantov iz 42 družin. Prišli so z ladjami Anna C, Andrea C, Augustus, Castel Bianco, Conte

Grand, Corrientes in Guglio Cesare.

26: Začel se je **teden slovenskega tiska** v Argentini, pri katerem je sodelovalo enajst založb: *Društvo Slovencev*, *Družabna pravda*, *Duhovno življenje*, *Južnoameriška Baragova zveza*, *Katoliški misijoni*, *Naša pot*, *Oznanilo*, *Slovenska beseda*, *Slovenska kulturna akcija*, *Slovenska misijonska zveza*, *Slovenski pevski zbor Gallus*, *Slovensko dušno pastirstvo* in *Svobodna Slovenija*. ●

Sušnik, Jože Mehle in Damijan Ahlin; lep program je pripravil Martin Rozina.

REDNI SESTANEK ZVEZE SLOVENSКИH MATER IN ŽENA

je bil v četrtek, 8. julija, **V SLOVENSKI HIŠI**. Vodila ga je predsednica Zveze ga. Pavlina Dobovšek. Po seji je sledil razgovor z Marjan-ko Lenarčič Dobovšek o temi: Gospodinjski napotki. Marjanka nam je povedala kako se sprejema goste, pripravi mizo, postreže različne jedi in še mnogo drugih potrebnih nasvetov.

V petek, 9. julija, pa je bil **sestanek Zveze mater in žena, ODSEK PRISTAVA**. Govoril je pater dr. Alojzij Kukovica o problematiki pohujšanja v Cerкви. Udeležilo se ga je lepo število žena.

Mesečni sestaneK **Zveze slovenskih mater in žena IZ SAN MARTINA** je bil v četrtek, 15. julija. Gospe so se zbrale v kuhinji, kjer je gospa Polona Makek pripravila štruklje.

36. MLADINSKI DAN V SAN

MARTINU je bil v nedeljo, 18. julija. Že zelo zgodaj so se začele tekme v odbojki v Domu in na igrišču zavoda Presvetega Srca Jezusovega. Sv. mašo je daroval g. Franci Cukjati v istem zavodu. Prepevali so mladi ob spremljavi kitar; vodila jih je Monika Filipič. Skrbne mamice so pod vodstvom Magde Belec in Marte Jerman, pripravile okusno kosilo, nato pa so mladi nadaljevali tekme v odbojki. Ob začetku kulturnega programa je pozdravila vse navzoče Zofija Kastelic, potem pa predsednik zveznega mladinskega odbora Andrej Drenik. Kulturni program si je zamislila Vera Podržaj, koreografijo Cintija Vargas in sceno Tonči Pavlič. Ker je letos leto olimpijskih iger, se je program vršil v tem smislu. Mladi, ki so nastopili, so predstavljali bogove in boginje z Olimpa, športnike in bojevnike ter pokazali spretnosti, ki so jih dosegli z vztrajnimi vajami. Ob koncu so razdelili pokale zmagovalcem v odbojki; dobili so jih dekleta in fantje iz Našega doma San Justo. Gospem, ki so pomagale mladim pri programu in v

kuhinji, so podarili šopke. Zahvalili so se tudi vsem sodelavcem in odboru Slovenskega doma v San Martinu.

Petošolci SSTRMB, RAST XXXIII so 29. junija ODPOTOVALI V SLOVENIJO. Na letališču v Trstu jih je pričakoval predsednik Izseljenskega društva SVS Boštjan Kocmur, ki je organiziral njihovo potovanje. Odpeljali so se v Ljubljano, kjer so jih sprejeli v škofovih zavodih v Šentvidu. Nato so se srečali s sorodniki in odšli z njimi. Kasneje so obiskovali Poletno šolo slovenskega jezika; takrat so stanovali v Dijaškem domu na Poljanah. S petjem, plesi in recitacijami so v soboto, 3. julija, nastopili na Taboru Slovencev po svetu, ki ga vsako leto organizira Izseljensko društvo SVS. Dijake je sprejel nadškofijski upravitelj škof Andrej Glavan. Isti dan so si ogledali Ljubljano. Obiskali so tudi uredništvo Družine, odpotovali na Vrhniko in si, poleg drugih zanimivosti, ogledali rojstno hišo Ivana Cankarja.

Odpeljali so se v Italijo in bili na Dragi mladih; ogledali si Trst in se kopali v Sesljanskem zalivu. Več izletov so naredili skupno s kanadskimi dijaki.

Po vrnitvi v Ljubljano so si ogledali Iški Vintgar in nastopili na Igu. Bili so tudi na Gorenjskem, kjer jim je na Brezjah pri Mariji Pomagaj maševal škof Alojz Uran. Odpeljali so se do Bohinjskega jezera in se vrnili v Ljubljano.

Na Dolenjskem so spoznali novo pokrajino Zasavje in nastopili s plesi v Dolah pri Litiji. Pri Šetjakobu ob Savi so se srečali z argentinskimi Slovenci. Obiskali so Šentjošt, Horjul in okolico. V Kočevski Rog sta jih spremljala dr. Anton Drobnič, gospoda Janez Rihar ter Toni Bidovec, ki sta tam maševala. Potem so se podali v Velike Lašče ter tam nastopili s plesi in petjem. Naslednji dan so se povzpeli na Šmarno goro.

Dijaki so potovali tudi na Koroško in si tam ogledali najlepše kraje in zanimivosti ter nastopili v Selah. Po vrnitvi v Slovenijo so odšli v Maribor; ogledali so si

mogočno stolnico in obiskali grob blaženega Antona Martina Slomška. Bili so na Teharjah in se poklonili spominu domobrantskih mučencev. Odšli so v Šentjur pri Celju; tam so jih zelo prijazno sprejeli; dijaki so nastopili s plesi, recitacijami in petjem. Zaradi slabega vremena je odpadel vzpon na Triglav; nadomestili so ga s kopanjem na Bledu. Zadnje dneve svojega bivanja v Sloveniji so dijaki preživeli pri sorodnikih. Potem, ko so obiskali domovino svojih starih staršev in si ogledali lepote Slovenije, so se petošolci, v petek, 30. julija, vrnili v Buenos Aires.

NOGOMETNA EKIPA ZEDINJENE SLOVENIJE

je odpotovala na **2. NOGOMETNI TURNIR**. V soboto, 17. julija, so imeli poslovilno večerjo. Po sv. maši so se zbrali v dvorani Slovenske hiše na prijateljski večerji, kjer je bilo navzočih veliko sorodnikov in prijateljev nogometašev. V soboto, 24. julija, so odpotovali v Slovenijo, kamor so prispeli naslednji dan. Nastanili so se v škofovih zavodih v Šentvidu. Na turnirju so nastopila slovenska moštva iz Argentine, Avstrije, Italije, Nemčije, SVS Slovenija in ekipa Medobčinske zveze Koper. Naši nogometaši so igrali z ekipo iz Nemčije, katero so premagali 10:0, nato pa še z ekipo iz Italije. Tudi tu so zmagali 3:1. Na končni tekmi so igrali proti slovenskemu amaterskemu prvaku Koper; tu so bili premagani 2:1. Tako so zasedli drugo mesto in si osvojili srebrni pokal. V Buenos Aires so se vrnili v ponedeljek, 9. avgusta.

NAŠ DOM SAN JUSTO je priredil **PRIJATELJSKI ASADO** v nedeljo, 25. julija. Čisti dobiček so namenili misijonarju p. Petru Opeki za njegovo delo, ki ga opravlja na Madagaskarju.

DELEGAT SLOVENSКИH DUŠNIH PASTIRJEV dr. Jure Rode

je **OBISKAL ROJAKE V MIRAMARU**. V nedeljo, 25. julija, so imeli sv. mašo v župnijski cerkvi sv. Andreja. Pred mašo je bila priložnost za sv. spoved. ●

malo za šalo...

Francoski glasbenik Giacomo Meyerbeer je v Berlinu dirigiral glavno skušnjo svoje opere 'Prerok'. Nenadoma prekine vajo, ker se mu zdi bobnar preglasen. Ko ponavljajo, Meyerbeer spet ni zadovoljen.

„Še malo bolj tiho!“ reče jezno.

Tudi ta poskus ne uspe, zato se bobnar zakolne, da sploh ne bo udaril na boben.

Ko je vaja končana, reče Meyerbeer:

„Prav dobro je šlo! Samo boben še malo bolj tiho!“

„Ali želite kovinasto ali hrastovo krsto?“ vpraša stranko uslužbenec pogrebnega zavoda.

„Katera pa je boljša?“

„Kovinasta dlje traja, hrastova pa je bolj topla.“

Ko je bilo Paulini Metternich petinosemdeset let, jo je eden izmed voščilcev skušal tolažiti:

„No, kaj pa je petinosemdeset let!“

„Ne veliko za katedralo,“ je menila, „pri ženski pa je to že nekaj.“

Sokrat, modrijan modrijanov, je od-

govoril enemu svojih učencev na vprašanje, kaj si misli o ženitvi: „Le oženi se. Če dobiš dobro ženo, boš živel srečno, če ti je usojena slaba, imaš lepo priložnost, da postaneš modrijan.“

V šoli pri pouku biologije.

„Janez,“ se zadere učitelj, ko opazi fanta klepetati, „naštej mi tri afriške živali! TAKOJ!“

Janez se znajde: „Slon in dva krokodila!“

Franz Abt ni slovel samo kot skladatelj, temveč tudi kot izreden požeruh. Ko je bil nekoč posebno dobre volje, ga je srečal prijatelj.

„Zakaj ste pa tako veseli?“ ga je radovedno vprašal.

Abt se je obliznil in dejal:

„Pravkar se vračam od izvrstne večerje. Na mizi je bila čudovito dišeča in zlatorumena gosja pečenka.“

„Tako? Koliko vas je pa bilo pri mizi?“

Samo dva — jaz in gos,“ se je posemeal skladatelj.

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- „Barabije in prevare, kazni pa nobene, saj živimo v pravljici, kjer volk nam ovce šteje.“
- Tito je bil pred svojim časom. Že v socializmu je bil kapitalist.
- UDBA je ena redkih kulturnih ustanov, ki se je uspešno privatizirala.
- Uspešen politik pozorno poslušaj in nič ne sliši.
- Verouk bi sprejeli v šole, če bi utrjeval skepso ateistov.
- Vse, ki so živeli v socializmu pet ali več let, bi morali resocializirati.
- Vojni zločini ne bodo nikoli zastarali. Kaj pa povojni?
- Za socializem smo se borili, kapitalizem smo dobili brez boja.
- Kdor hoče služiti dvema gospodarjema, mora delati za tri.
- Kjer je veliko tožilcev, ni nobenega krivca.
- V socializmu smo imeli vse, v posocializmu bomo imeli desetkrat več.
- Hočem biti dobro informiran, zato kupujem vsak dan po tri izvode istega časnika.

KJE JE KAJ

„Dajte jim vi jesti!“ —
 Jure Rode..... 225
Slomšek — človek za vse čase
 — Zorko Simčič..... 226
Marijino rojstvo —
 Silvester Čuk..... 227
Venčeslav — Silvester Čuk..... 228
Nameni Apostolata molitve..... 229
Hodi za menoj —
 Jože Ropitz..... 230
Uslišane in neuslišane molitve —
 p. Mirko Pelicon..... 231
In vendar... —
 Marko Kremžar..... 232
Pogreb — Michel Quoist —
 prevedla Metka Mizerit..... 233
Vprašujete — odgovarjamo —
 Lojze Kukovica DJ..... 234
Zakaj bi hoteli, da bi
prizadet otrok živel, ko
pa bo verjetno nesrečen?..... 235
Bogastvo zvokov in tišine —
 Nataša Konc Lorenzutti..... 236
Jesen življenja —
 Janja Ahčin..... 237
Mater in očetje so večkrat
nepopolni —
 dr. Hubert Požarnik..... 238
Bogovi, bog in Bog —
 Marko Kremžar..... 239
Kaj mi pomeni Slomšek —
 Nataša Konc Lorenzutti..... 240
Slovenci — praprebivalci v srcu
Evrope — Rudolf Koncilija..... 241
Posebnost med primorskimi
narečji — dr. Zinka Zorko..... 243
Brezposelni — Franc Dalibor... 244
Moje življenje —
 Pavla Pegan Boh..... 246
Leto brez sonca —
 Marko Kremžar..... 249
Duhovno življenje je objavilo. 252
Ne čakaj pomladi —
 Janez Kačar..... 253
Iz naše kronike —
 Metka Mizerit..... 254

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Direktor: mons. dr. Jure Rode - Urednik: arh. Jure Vombergar - Tehnični urednik: Stane Snój - Članica uredniškega odbora: Metka Mizerit - Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4636-0841 - Fax: +54-11-4636-2421 - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L. - EE. UU. 425 - C1101AAI Buenos Aires, Argentina - Tel.: +54-11-4362-7215 - E-mail: info@vilko.com.ar

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzuta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 2004: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: Jorge Rode, Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires, Argentina.

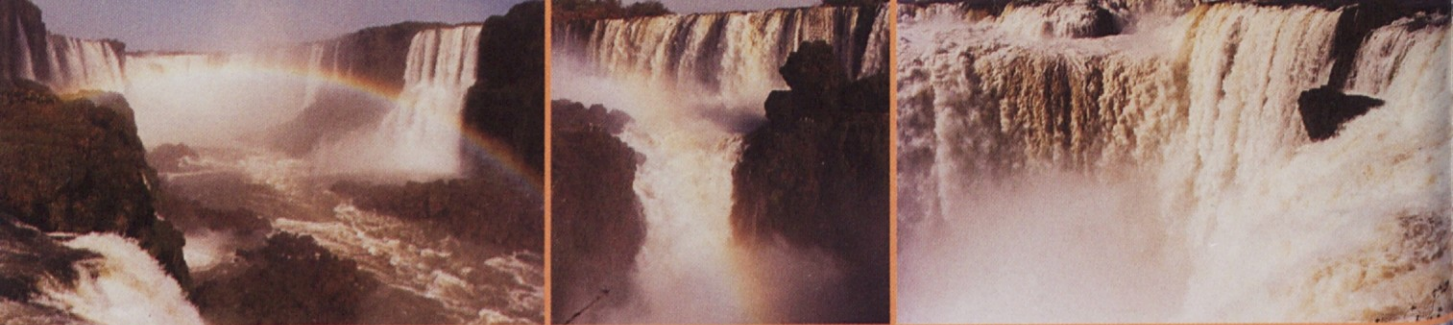
Zgoraj: 1. Ob praznovanju zlate poroke Ivana in Amalije Omahen in 80-letnice gospoda Ivana. **Desno:** 2. Prva skupina učencev tečaja za odrasle Jegličeve šole ABC po slovensko v Slovenski hiši, ki jo uči ga. Marjetka Hostnik.

3. Mešani pevski zbor iz San Justa na turneji v Cataratas-Foz de Iguazú. Na "Pevskem srečanju treh zastav". 4. Dirigenti nastopajočih zborov, med njimi prof. Andrejka Selan Vombregar. 5. Članice zbora pred nastopom.
Foto: Lučka Oblak

Na zadnji strani platnic: Mešani pevski zbor iz San Justa je na svoji pevski turneji obiskal na tromeji Argentine, Paragvaja in Brazila tudi veličastne slapove na reki Iguazú.
Foto: Lučka Oblak

MEŠANI PEVSKI ZBOR
SAN JUSTO na znamenitih pla-
povih CATARATAS DE IGUAZU
Glej besedilo na 3. strani platna
Foto: Lučka Oblak

Como
Argentino
Soc. 7 Btr. A6.
FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 6395
TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 2560

La Vida Espiritual Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovana. Director: Mons. dr. Jorge Rode
Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual Nº 90-877
Armado e impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires - Argentina